दैनिक
सिंधुदुर्ग समाचार
ग्रामीण जनतेचे एकमेव लोकप्रिय मराठी दैनिक
सिंधुदुर्ग-मुंबई
www. sindhudurgsamachar. in
T-2/RNP/SDG-06/2019-2021
संस्थापक : प्राचार्य मुकुंदराव कदम
रविवार पुरवणी २३ एप्रिल २०२३

हितगुज

संपादकीय

महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार हा सामाजिक कार्य, साहित्य, कला, संगीत, क्रीडा आणि विज्ञान अशा विविध क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण योगदान देणाऱ्या उत्कृष्ट व्यक्तींना ओळखण्यासाठी आणि सन्मानित करण्यासाठी महाराष्ट्र, भारत सरकारद्वारे दिला जाणारा एक प्रतिष्ठित पुरस्कार आहे. हा पुरस्कार प्रथम 1996 मध्ये स्थापित केला गेला. राज्य सरकारने प्रदान केलेल्या सर्वोच्च नागरी सन्मानांपैकी एकअसा हा पुरस्कार मानला जातो.

या पुरस्काराचे स्वरूप रोख रु. 10 लाख, मानपत्र आणि स्मृतिचिन्ह. प्राप्तकर्त्यांची निवड सरकारने नियुक्त केलेल्या समितीद्वारे केली जाते आणि दरवर्षी 1 मे रोजी महाराष्ट्र दिनानिमित्त हा पुरस्कार प्रदान केला जातो.गेल्या काही वर्षांत, अनेक नामवंत व्यक्तींना हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला आहे, ज्यात डॉ. रघुनाथ माशेलकर, डॉ. विजय भटकर, पंडित भीमसेन जोशी, डॉ. बाबा आमटे आणि सचिन तेंडुलकर यांचा समावेश आहे.

खारघर मुंबई येथे महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार वितरण या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. डॉ.अप्पासाहेब धर्माधिकारी यांना हा पुरस्कार देण्यात आला. या समारंभावेळी महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री आणि गृहराज्यमंत्री अमित शहा हेही उपस्थित होते.त्या दरम्यान घडलेली घटना ही अत्यंत दुर्दैवी दुःखद आहे. या दुर्घटनेमध्ये १४ लोकांचा मृत्यू झाला.या घटनेमुळे महाराष्ट्रासह संपूर्ण देशातील जनतेमध्ये तीव्र संताप आणि शोककळा पसरली आहे.

नवी मुंबईतल्या खारघर या ठिकाणी असलेल्या मैदानावर हा कार्यक्रम झाला. डॉ.अप्पासाहेब धर्माधिकारी यांचे लाखो कार्यकर्ते या कार्यक्रमाला उपस्थित होते, यावेळी उष्माघाताची शक्यता असताना हा कार्यक्रम भर दुपारी उघड्यावर घेतला जातो. याचा अर्थ सरकारला आपली प्रचंड शक्ती जमवून महाराष्ट्रातल्या निवडणुकांसाठी अनुकूल वातावरण करायचे होते. त्याची किंमत काही निष्पाप लोकांना द्यावी लागली. याची चौकशी झाली पाहिजे. या प्रकरणी सरकारी अधिका-याला चौकशीसाठी नेमले आहे या घटनेमुळे महाराष्ट्रासह संपूर्ण देशातील जनतेमध्ये तीव्र संताप आणि शोककळा पसरली आहे अशा शब्दात राष्ट्रवादीचे अध्यक्ष शरद पवार यांनी या घटनेची न्यायालयामार्फत चौकशी व्हावी अशी मागणी केली आहे.

महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार वितरण समारंभासाठी १४ कोटींचे बजेट देण्यात आले होते. त्यावरूनच या कार्यक्रमाला लोटणाऱ्या गर्दीचे अनुमानही काढता येते. या सरकारने आखलेल्या कार्यक्रमाची जाबाबदारी कोणाची होती ? भर दुपारी ही सभा भरविण्याचे नियोजन कोणाचे होते? त्याशिवाय एवढ्या प्रचंड संख्येने जमविलेल्या गर्दीत काही घात -पात होण्याची शक्यता लक्षात घेतली नव्हती का? ४२ डिग्री तापमानात जेव्हा लोक २-३ तास बसवले जाणार आहेत असे माहित असताना १४ कोटीच्या बजेटमध्ये शामियाना का घातला गेला नाही? लोकांना पाण्याची व्यवस्था कोणत्या पद्धतीची केली गेली होती? एवढी गर्दी होणार असताना वैद्यकीय मदतीची सेवा तेथे केली गेली होती का? हे सर्व प्रश्न सामान्य जनतेपुढे उभे आहेत.

जर १४ कोटींचे बजेट दिले होते तर तो खर्च कसा केला गेला याची उत्तरे अधिकारी, सरकार यांनी देणे आवश्यक आहे. परंतु हे प्रश्न विचारणार कोण? १४ निष्पाप माणसांचा या घटनेत गेलेला बळी आणि त्यावर महाराष्ट्रातील मीडियाने कोणताहि न घेतलेला आक्षेप हे सर्व बरंच काही सांगून जात. योग्य प्रशासन आणि पायाभूत सुविधांचा अभाव असलेल्या या घटनेच्या मूळ कारणावर लक्ष केंद्रित करण्याऐवजी प्रसारमाध्यमे इतर गोष्टींच्याच ब्रेकिंग न्यूज आणि सनसनाटी बातम्या करण्यात अधिक स्वारस्य आहे. दिवसभर एकाच बातमी चघळणाऱ्या मीडियाने या बातमीला मात्र हवे तेव्हढे कव्हरेज दिले नाही. याचे कारण यामध्ये बळी गेलेला एक सामान्य नागरिक होता. या घटनेचा आवाज उठवणे त्याला श्यक्य नव्हते आणि सरकारकडून ५ लाखाचा निधीही त्याला मिळाला होता.या घटनेतील जबाबदार असलेला प्रत्येकजण आपली या प्रकरणी कोणतीच जबाबदारी नाही हे पटून देण्याच्या प्रयत्नात आहे

याचा धडा या घटनेतून प्रत्येक भारतीय नागरिकाने घेणे आवश्यक आहे. आपल्या मृत्यूनंतर मागे राहिलेल्या कुटुंबाची अवस्था काय होणार आहे याची जाणीव ,समज घेणे आवश्यक आहे. प्रत्येक व्यक्तींनी त्यांच्या कृतींची जबाबदारी स्वीकारण्याची आणि समाजाला भेडसावणाऱ्या विविध समस्यांवर तोडगा काढण्यासाठी काम करण्याची गरज आहे. लोक एकत्र येताना आणि सामाजिक जबाबदार नागरिक बनत त्याप्रमाणे कार्य करण्यासाठी प्रोत्साहित करत समुदायात बदल घडवून शकतात.

लोकांनी मोठ्या समस्यांवर लक्ष केंद्रित करावे आणि सनसनाटी बातम्या आणि राजकारणात अडकण्याऐवजी उपाय शोधण्यासाठी एकत्र काम करावे हे एक चांगले आणि अधिक समृद्ध समाज निर्माण करण्यासाठी सामाजिक जबाबदारी आणि वैयक्तिक जबाबदारीची आवश्यकता आहे हेच अधोरेखित करते.

गर्दीचे धोके आणि सुरक्षा मार्गदर्शक तत्त्वांचे पालन करण्याचे महत्त्व याबद्दल स्वत: ला आणि इतरांना शिक्षित करणे महत्वाचे आहे. या विशिष्ट घटनेमध्ये जास्त गर्दी आणि सुरक्षा प्रोटोकॉलकडे दुर्लक्ष केल्यामुळे दुर्दैवी जीवितहानी झाली. स्वतःला आणि इतरांना गर्दीचे धोके आणि सुरक्षा मार्गदर्शक तत्त्वांचे पालन करण्याचे महत्त्व याबद्दल शिक्षित करून, प्रत्येक व्यक्ती भविष्यात अशाच घटना घडण्यापासून रोखू शकतात.

दुसरे म्हणजे, व्यक्ती असुरक्षित पद्धती किंवा परिस्थितींचा अहवाल देण्यासाठी अधिक सक्रिय भूमिका घेऊ शकतात. बऱ्याच प्रकरणांमध्ये, लोकांनी स्पष्ट भूमिका घेतली आणि अधिकाऱ्यांना असुरक्षित परिस्थिती निर्माण होऊ शकते अशी तक्रार केल्यास अशा घटना टाळता येऊ शकतात. असुरक्षित पद्धती किंवा परिस्थितींचा अहवाल देऊन, व्यक्ती भविष्यात होणाऱ्या शोकांतिका टाळण्यासाठी मदत करू शकतात.

तिसरे म्हणजे, व्यक्ती त्यांच्या समुदायांमध्ये सुरक्षितता आणि सुरक्षितता वाढवण्यासाठी कार्य करणाऱ्या संस्था आणि उपक्रमांना समर्थन देऊ शकतात. यामध्ये स्थानिक सामुदायिक संस्था, ना-नफा संस्था किंवा सरकारी एजन्सी समाविष्ट करून घेता येऊ शकतात. ज्यामुळे सुरक्षितता आणि सुरक्षिततेला प्रोत्साहन देण्यात अशा मोठ्या समारंभामध्ये कामे केली जाऊ शकतात. या संस्थांना पाठिंबा देऊन, व्यक्ती त्यांच्या समुदाय किंवा प्रत्येकासाठी सुरक्षित आणि सुनिश्चित करण्यात मदत करू शकतात

चौथे, व्यक्ती धोरण स्तरावर बदलाची वकिली करण्यात अधिक सक्रिय भूमिका घेऊ शकतात. यामध्ये निवडून आलेल्या अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधणे, टाऊन हॉलच्या बैठकींना उपस्थित राहणे किंवा निषेध किंवा इतर प्रकारच्या सक्रियतेमध्ये भाग घेणे यांचा समावेश असू शकतो. धोरण स्तरावर बदलाची वकिली करून, व्यक्ती भविष्यात अशा प्रकारच्या शोकांतिका टाळण्यासाठी धोरणे आणि नियम आहेत याची खात्री करण्यात मदत करू शकतात.

शेवटी, महाराष्ट्रातील दु:खद घटना ही सामुदायिक जबाबदारी आणि दक्षतेच्या महत्त्वाची आठवण करून देणारी आहे. स्वतःला आणि इतरांना गर्दीच्या धोक्यांबद्दल आणि सुरक्षा मार्गदर्शक तत्त्वांचे पालन करण्याचे महत्त्व, असुरक्षित पद्धती किंवा परिस्थितीची तक्रार करून, सुरक्षा आणि सुरक्षिततेला प्रोत्साहन देणाऱ्या संस्था आणि उपक्रमांना समर्थन देऊन, धोरण स्तरावर बदलाची मागणी करून आणि कुटुंबांना आणि प्रियजनांना समर्थन देऊन पीडित, व्यक्ती भविष्यात अशाच प्रकारच्या शोकांतिका टाळण्यासाठी मदत करू शकतात. केवळ एक सामूहिक कृती आणि सुरक्षितता आणि सुरक्षेसाठी सामायिक वचनबद्धतेद्वारेच आपण प्रत्येकासाठी एक सुरक्षित आणि अधिक सुरक्षित जग निर्माण करू शकतो.

प्रसारमाध्यमनाच्या कामाचे स्वरूप अलीकडे बदलले आहे.सभोवती प्रत्येक शहरात अनेक त्रुटी आढळत असतात पण याकडे दुर्लक्ष करत दिवसभर दाखविल्या जाणाऱ्या त्याच त्याच बातम्या, पोटतिडकीने केले जाणारे आरोप, उंच आवाज आणि कणखर म्युझिक देत आपण काही समाज कार्य करत आहोत हा मुखवटा भेदण्याची आज गरज आहे आणि समाजाने याची मागणी केली पाहिजे

देशातील या घटनेच्या मूळ कारणावर लक्ष केंद्रित करण्याऐवजी ब्रेकिंग न्यूज आणि सनसनाटी बातमी करण्यात प्रसार- माध्यमांना अधिक स्वारस्य आहे. हेच अजित दळवी यांनी संदेशातून अधोरेखित केले आहे. प्रसारमाध्यमे घटना कव्हर करण्यात व्यस्त असताना सामान्य लोक महागाई, दुष्काळ, पाणीटंचाई, वीजपुरवठा खंडित अशा अनेक समस्यांशी झगडत असून थोड्या पैशांच्या आशेवर अशा ठिकाणी गर्दी करतात आणि बळी पडतातही घुसमट कुठेतरी थांबणे गरजेचे आहे असेच या कवीला म्हणायचे आहे

हितगुज

हितगुज
कोणाशी करायची
हे मी शोधतोय...

जिवंत प्रेते
फिरत आहेत अवती भोवती...
बिकावू मिडिया
मानवतेच्या ब्रेकिंग न्यूज छापून
अंडर कव्हर करतोय

मूळ मुद्दा...
येथे मानवतावादाचा मूळ मुद्धाच
मारेकरी ठरतोय...
सत्कारमूर्ती ओरडुन सांगतात
जे आलेत ते प्रेमापोटी
मी नाही बोलावले...
कोणी म्हणतेय जे आलेत
ते सरकारने बोलावले...
प्रत्येक जण आपापली जबाबदारी
सहज झटकातोय
टेबलक्लॉथ वरील धूळ झटकवी तशी...

कालपरवापर्यंत
गारपीट
महागाई
दुष्काळ
पाणीटंचाई
वीजटंचाई
अशा समस्यांची मढी उरावर घेवून
फिरणारी लाखोमाणसं
एकदिवस सुखी समाधानी होऊन
भर उन्हात बसतीलच कशी

थंडगार होऊन...
कदाचित
पोटातील आग आटोक्यात आणण्यासाठी
डोक्यावर सूर्य घेवून
बसतेय गरिबी -
अनुयायी बनून
कार्यकर्ता बनून
भक्त बनून
समाजसेवक बनून
आंदोलक बनून.......
.
वाट्टेल तसे अभिनय करण्यास
सदैव तैयार आहे
गरिबी....
फक्त पोटासाठी...
आणि
गर्दीला हितगुज माहीत कुठे असतं
गर्दीला हितगुज माहीत कुठे असतं

म्हणून मी
माझ्याशीच करतोय हितगुज
आतल्याआत आतडी पिळवटून...
तुम्ही समर्थन करत रहा
प्रवाहा सोबत रहा
किंवा
आतल्याआत एकटे..
स्वतःचाच विरोध करत
स्वतःलाच अपराधी ठरवत

अजित दळवी
हिंदळे

मनाच्या हिंदोळ्यावर

बाबू घाडीगांवकर,
त्रिंबक, ता.मालवण.
मो. ९४२१७९५९५५.

वृद्ध झाली वसुंधरा..

.काल जगात सर्वत्र ' वसुंधरा दिवस ' मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला. यानिमित्त भारतासह जगभरात विविध कार्यक्रमांचे आयोजन केले असावे. मात्र वर्षातून एक दिवस वसुंधरेचे कौतुक करणारे आम्ही इतर दिवशी तिच्या उज्वल भविष्यासाठी काय करतो हा प्रश्न आहे. तिच्या दीर्घायुष्यासाठी काही विधायक करणे सोडाच, पण प्रत्येक दिवशी तिचे नव्याने लचके तोडून तिला दिवसागणिक अधिक कृश व जर्जर करीत आहोत हे वास्तव आहे. अत्याधुनिक विकासासाठी ठिकठिकाणी होणारी खोदकामे, बांधकामे, त्यासाठी होणारी वृक्षतोड हे सारे ज्या गतीने सुरु आहे ती गती व तो विध्वंस पाहता आपली वसुंधरा आता अखेरच्या घटका मोजू लागली आहे असे वाटते. केवळ भारतातच नाही तर जगात सर्वत्र अशीच तोडफोड सुरु आसताना ' वसुंधरा दिवस ' साजरा करणे म्हणजे केवळ औपचारिकपणा वाटतो.

खाणी, खनिजकर्म, वाळू उपसा, सिमेंट, लाद्यांसाठी होणारी खोदकामे ही दररोज पुढे पुढे व खोल खोल सरकत वसुंधरेचे लचकेच तोडत आहेत असा भास होतो. सध्याचे दररोज अकस्मात होणारे वातावरणातील बदल, बदललेले ऋतुचक्र पाहिले की खात्री पटते की, या जगाचे आता काही खरे राहिलेले नाही. आमचे बालपण या वसुंधरेच्या प्रेमळ कुशीत गेले यासाठी आमची पिढी स्वतःला भाग्यवान समजते. आमच्या बालपणी ऋतुचक्राप्रमाणे ऋतू बदलत होते. निसर्गाचा, पर्यावरणाचा समतोल ' ठीक ' होता. पावसाळ्यात भरपूर पाऊस, हिवाळ्यात भरपूर थंडी आणि उन्हाळ्यात सोसवणारे ऊन होते. आज सर्वत्र पाणीटंचाईचा सामना करावा लागत असला तरी आमच्या गावात डोंगराच्या कुशीत बारमाही पाण्याने भरलेले तळे होते. ते तळे ' शिवकालीन ' होते असे जाणकार सांगतात. याच तळ्याच्या दोन मुर्शीमधून वाहणाऱ्या पाण्यावर गावातल्या बागायती, भाजीचे, कडधान्यांचे मळे जोमाने फुलत होते. तळ्याकाठच्या दाट व किर्र जंगलातून बारमाही सुसाट वाहणारे अनेक झरे या तळ्याच्या पाण्याची पातळी कधी कमी होऊ देत नव्हते. ऐन वैशाखात आमची पोरे, म्हशी, गुरे दिवसभर तळ्यात डुंबत होती. भरदुपारीही झऱ्यांचे पाणी थंडगार होते. पाटाच्या दोन्ही बाजूंना दूर्वा, घोळीची हिरवळ बोकाळलेली होती. केवळ आमच्याच नाहीतर प्रत्येक गावातले हे असेच चित्र होते. पण आता पहावे तर हे चित्र फार बिघडले आहे. या सर्व ठिकाणच्या समृद्ध ठिकाणांची पूर्ण रयाच बदलून गेली आहे. अर्थातच या सर्व ठिकाणचा ' बिघडविता ' किंवा ' बिघाडकर्ता ' माणूसच आहे.

पर्यावरणाचा असा दिवसाढवळ्या होणारा ऱ्हास पाहून व्यथित होणारेही अनेकजण आहेत. मात्र यांपैकी अनेकजण व्यथित होण्यापलीकडे फारसे काही करीत नाहीत. मध्येच कोणी अशा मानवनिर्मित ऱ्हासाविरोधात आंदोलन करतो, कुठल्यातरी न्यायालयात एखादी याचिका दाखल करतो, पुढे काही नाही! मध्यंतरी मोठा गाजावाजा करून सुरु झालेल्या कोटींच्या कोटी वृक्ष लागवडीच्या अभियानाचे सध्या काय चित्र आहे हे एकदा पहावयास हवे. नद्यांच्या स्वच्छतेचे आणि 'नदीजोड ' सारखी अभियाने सध्या कोणत्या टप्प्यावर आहेत हेही एकदा पहावयास हवे. नाहीतरी वर्षातून एकदा ' वसुंधरा दिवस ' साजरा करून आपण ' पापक्षालन ' करतो आहोत असेच म्हणावयास हवे.

कधीतरी एखादा ' लाखात एक ' जडाव पैंग जन्मास येतो. ब्रह्मपुत्रेच्या खोऱ्यातल्या एका वाळवंटी खेड्यात राहणारा जडाव सरकारी नोकरीस तिलांजली देऊन केवळ ' झाडांसाठी ' जगतो. बाहेरून माती, बिया आणून तो ब्रह्मपुत्रेच्या तब्बल पंधराशे एकर वाळवंटी प्रदेशात ' वनराई ' फुलवतो. याला म्हणावे ' अचाट कार्य '! नाहीतर लोकांना जमवून इकडच्या तिकडच्या गोष्टी सांगून व त्यांना सुधरविल्याचा आव आणून ' अचाट कार्य ' केल्याच्या आविर्भावात वावरणारे आज गल्लोगल्ली दिसतात. ज्या वाळवंटात पुर्वी फक्त रखरखीत उन पडत होते, त्याच वाळवंटात आज दाट व गर्द वृक्षराजीमुळे जमिनीवर सूर्यकिरणे पोचणेही दुरापास्त झाले आहे हे जडाव पैंगने करून दाखवलेले अचाट कार्य म्हणावे लागेल. दै. सिंधुदुर्ग समाचारच्या डॉ. शर्मिला कदम सध्या अमेरिकेतील सॅन फ्रान्सिस्को येथे वास्तव्यास आहेत. त्यांच्याशी अनौपचारिक गप्पा मारताना नेहमी इकडच्या-तिकडच्या गोष्टींवर चर्चा होते. तिकडचे जीवनमान, राहणीमान याबाबतीत नेहमी मी इकडच्या परिस्थितीशी तुलना करतो. सॅन फ्रान्सिस्कोत एक बरे आहे, ' समानता ' म्हणून जे काय असते ते तिकडे खऱ्या अर्थाने पहावयास मिळते. रस्ता झाडणाऱ्या सफाई कामगाराचे घर आणि एखाद्या उद्योगपतीचे घर यांमध्ये अजिबात फरक नसतो. सर्वांच्या घरांवर सरकारचाच ताबा असतो. कोणीही स्वतःच्या मर्जीने घराचे बांधकाम, रंगरंगोटी, करू शकत नाही. ते करणे आवश्यक असेल तर तेथील सरकार ते करते. कोणीही घराच्या परिसरातील किंवा इतरत्रची झाडे तोडू शकत नाही. कोणाला तसा अधिकारच नाही. तेथे उंचच उंच किंवा गगनचुंबी इमारती नाहीत की टोलेजंग बंगले नाहीत. नद्या, डोंगर, झरे, पशुपक्षी आजही पुर्वीच्याच स्वभावाने वाहतात, गुण्यागोविंदाने राहतात. आपणाकडील परिस्थितीचा विचार करता हे स्वप्नवत वाटते, पण हे तेथील सत्य आहे. याला म्हणावे, ' वसुंधरा रक्षण '! नाहीतर आपल्याकडे आज ना उद्या एखादा ' वहिवाटदार ' उत्पन्न होऊन समुद्र किंवा महासागराच्याही एखाद्या तुकड्याचे ' खरेदीखत ' करील की काय अशी भीती वाटत राहते.

तसेही आज कोणाला वसुंधरेचे काही पडलेले नाही. क्षणिक किंवा मर्यादित काळासाठीच्या ऐहिक सुखासाठी आपण आज तिच्यावर निर्दयपणाने ' वार ' करीत सुटलो आहोत. तिला पोखरून पोखरून तिच्यातील शिल्लक साधनसंपत्तीचा वारेमाप ऊपसा आपणच करीत आहोत. प्रत्यक्ष वसुंधरेस भावना वगैरे आहेत किंवा असतात ते काही माहित नाही. पण आपण मात्र भावनाशून्य बनून वसुंधरेचे लचके तोडीत आहोत.

आजच्या घडीस या वसुंधरेच्या गर्भात काही उरले असेल असे वाटत नाही. जे काही शिल्लक असेल ते पुढच्या किती काळापर्यंत आपणास पुरेल तेही माहीत नाही. मात्र आम्हाला त्याचे अजिबात सोयरसुतक नाही. आम्ही पुढेही ठिकठिकाणी ' विकास ' करणार आहोत. वसुंधरेचे शिल्लक राहिलेले लचकेही तोडणारच आहोत. तिला पिळून पिळून खाणार- पिणार आहोत आणि दरवर्षी नव्या उत्साहात, नव्या कार्यक्रमांसह ' वसुंधरा दिवस ' साजरा करणार आहोत.

फेरफटका

वैजयंती करंदीकर,
कणकवली

स्वामी समर्थ मठ

सिंधुदुर्गातील देवगड तालुक्यातील हडपिड गावात स्वामी समर्थ मठ आहे. कणकवली पासून खूप जवळ आहे. दोन तासांत जाऊन येता येतं. आम्ही दोन तीनदा आत्ताच्या आत्ता जाऊन आलो. स्वामी समर्थ हे दत्तात्रयांचे चौथे अवतार आहेत. हे मठ स्वामी भक्तांचे पवित्र तीर्थक्षेत्र आहे. हे पोखरबाव गणपती मंदिरापासून 23 किलोमीटर व देवगड शहरापासून 30 किलोमीटर अंतरावर आहे. हडपिड मठात दरवर्षी चैत्र शुद्ध द्वितीयेला स्वामी समर्थ प्रकट दिन साजरा केला जातो. ह्या उत्सवात महाराष्ट्राच्या विविध भागातून भाविक मोठ्या संख्येने सहभागी होतात.

तुकाराम कृष्ण पेडणेकर हे श्री स्वामी समर्थांचे भक्त होते. ते स्वामीभक्तीतून लोकांची सेवा करत असत. त्यामुळे त्यांच्या घरात भक्तीमय वातावरण होते. त्यांचे पुत्र नंदकुमार पेडणेकर यांनी वडिलांचे कार्य पुढे चालू ठेवण्याच्या उद्देशाने देवगड येथे स्वामी समर्थ मठ करण्याचा विचार केला आणि मग मठाचे स्वप्न साकार झाले.

ह्या मठात चार घुमट असून मठाच्या मुख्य दरवाजावर घुमटाखाली राम, लक्ष्मण, सीता व हनुमानाच्या मूर्ती आहेत. मठात प्रवेश करताच दुसऱ्या घुमटाखाली उजव्या बाजूला गणपतीची आणि डावीकडे तुळजाभवानीची मूर्ती आहे. मठात भव्य सभामंडप आहे. मठाच्या मुख्य घुमटाखाली संगमरवरी चबुतऱ्यावर स्वामी समर्थांची मूर्ती असून मूर्तीसमोर त्यांच्या पादुका आहेत.

मठात स्वामी समर्थ प्रकट दिन गुरुपौर्णिमा, त्रिपुरारी पौर्णिमा, व दत्त जयंतीला साजरे केले जातात. हे सर्व सण हिंदू दिनदर्शिकेनुसार साजरे केले जातात. स्वामी समर्थांचा प्रकट दिन हा चैत्रशुद्ध द्वितीयेला असतो तर स्वामी समर्थांची पुण्यतिथी ही चैत्र वैद्य त्रयोदशीला असते. या दिवशी स्वामींच्या दर्शनासाठी व त्यांची पूजा करण्यासाठी भक्तांची गर्दी असते. ह्या मठात स्वामी समर्थांचे दर्शन घेतल्याने स्वामींचे महत्त्व कळते. प्रत्येकाने एकदा तरी अशा पवित्र ठिकाणी जाऊन स्वामींचे दर्शन घ्यावे. खूप छान आहे. शांत वातावरणात, हवेशीर, साधना करण्यासाठी उत्तम आहे.

अवश्य भेट देऊन या बरं.

साप्ताहिक सदर
माणूस नावाची हिरवी झाडे

अंजली विवेक मुतालिक,
कुडाळ.
मोबाईल.9420306408

पोहणे कधीही न विसरणारी कला!

"पोरगी एवडी झाली तरीबी हिला कापडं धुया येत न्हाईती! काय उपेग शाला शिकुन ग तुजा?
आग तिच डोस्क तत लय चालतं. ए ग बाय मी शिकीवतो तुला..हा चोळ आणि वायच वरन आपाट..व्हावत्या पान्यात पाक लक्ख निगत्यात बघ..अशी ऽऽ!"
वरील संवाद घरासमोर असलेल्या ओढ्यावर चालायचे सोबत माझं कपडे धुणे प्रशिक्षण रोज नवीन शिक्षिका घेत असे. वास्तविक मला कपडे धुणे हे साध्य नव्हतं.त्या निमित्ताने ओढ्यावर पाण्यात खेळायला पळणे ही त्यात बालसुलभ मजा होती. कधी आईकडून, आमच्या परटीण काकूकडून आमचेच कपडे धुण्यासाठी मागून घेत असे. घरासमोरच आजीचे घर होते त्यामुळे जोशींकडे त्या घरी ते या घरी हा उद्योग दिवसातुन कितीदाही चालायचा.आजी म्हणायची... "उन्हात तासभर पडा ग. कसल्या रणरणत्या उन्हात पाण्यात जाताय?" आमची कित्तीतरी कामे पडलेली असायची आजीला काय माहिती! याचवेळी आम्ही मासे पकडणे (आमच्या घरी खात नसले तरी मैत्रिणीच्या घरी खात होते तिला मदत नको का?), घोडे (चतुर) पकडणे, पाण्यासाठी झरे खोदणे, खेळण्यासाठी बिट्ट्या नि सागरगोटे गोळा करणे अशी कितीतरी काम असायची. विनाकारण पाण्यात डुंबत बसणे ही चैन असायची त्यावेळी. पाणी कुठे किती फूट आहे याचा अंदाज होताच. डुप्याचा डोह, मावल्याचा डोह, मुसलमान कडा, पुलाखालील पातळी सगळी प्रात्यक्षिक तोंडपाठ होती.

"जीस बात का डर लगता है वही बार बार कर लो।" असे सांगणारे मोटिव्हेशन स्पीच न ऐकता सहज आनंददायी वाटणाऱ्या गोष्टी घडत होत्या. पाण्यात दगड उडवणे, हाताच्या मुठी करून पाण्याचे कारंजे करणं सगळं सगळं मजा आणणारं होतं.
पाण्याच्या नि पोहण्याच्या ओढीने आजूबाजूला असणाऱ्या खोल विहिरी, तळी, पांढऱ्या वाड्यातील विहीर, स्वामींची विहीर, आमच्या शेतातील विहीरी हे सगळं करताना सायकली जवळ केल्या होत्या. पुलं चे चितळे मास्तर जसे पोहायला शिकवत तसे आमचे बाबा नि दादा मुलाना वरून खाली विहीरीत फेकून द्यायचे. यामुळे पोहता न येणारा कोणताच प्राणी आजूबाजूला दिसायचा नाही. कोणतीही फी नाही की स्विमिंग पूल नाही. केवळ पुलं तंत्र असायचं! मी अगदी चारेक वर्षांची असेन तेव्हापासून बाबा आम्हाला पाठीवर घेऊन विहिरीत राऊंड मारायचे.आत गेल्यावर बुडवायचे. नाकातोंडात पाणी जाऊन गुदमरुन कोणी मी येणार नाही म्हणायचे नाहीच पण कोणी म्हटलेच तर त्याला वरून पाण्यात फेकायचे.

माझी तर नको तिथे धडाडी असायची. एकदा मी विहिरीवरच्या पोहायला येत असलेल्या मनोजला विचारले तू कितवित आहेस? तर त्याने बालवाडीत सांगितले.त्या हिशेबाने मी तिसरीत आहे तर मला तर पोहायला यायलाच हवं असा बोटांवर हिशेब घालून पाण्यात उडी मारली नि तळ गाठला होता. शेजारी काम करणारे भगवान बापू यांनी मुलांचा ओरडा ऐकून धावत आले होते.मला थोबाडीत देऊन पाण्यातून वर काढले होते."पोहायला येत नाही तर आत कशाला जातेस? त्यावर 'पोहायला यायला हवं म्हणून तर आत जातेय' असलं बिनडोक बिनधास्त उत्तर दिलेलं आठवतं मला! पण याचा परिणाम असा झाला की पाण्याची भीती जाऊन मस्त पोहता यायला लागले..उलट पोहणे..बटर फ्लाय..पाण्यावर तासनतास तरंगत राहणं..असले सगळे प्रकार करता यायला लागले.

कॉलेजमध्ये असताना आमची फॅमिली ट्रिप नरसोबाची वाडी येथे गेली होती.तिथे पाणी पाहून तिथल्या बुरुजावरून उडी टाकण्याचा मोह झाला. घरातले सगळे पाय धुवून दर्शन घेत होते. मी नदीत पोहत होते. स्वाभाविकपणे आई चिडली. दत्तगुरु
 समोर माझी पूजा सुरू झाली.."कशाला उडी मारलीस? काही अक्कल आहे की नाही? जादाचे कपडे आणलेत का? पाणी दिसलं तर पोहायला पाहिजे का? आपटली असतीस कुठे तर? देवदर्शन करायला आलोय ना? मुलीच्या जातीला असं ओल्या अंगानं फिरणं बरं दिसतं का? गाडी भिजवायची का? डोकं म्हणून वापरत नाही ही पोरगी असली कसली बिनधास्त! आलं अंगावर घेतलं शिंगावर!" अशा एक ना शंभर गोष्टी सांगत साग्रसंगीत अभिषेक झाल्यावर मी बाबांशी युती केली. दत्तमहाराजाना आईच्या शब्द वर्षावातून वाचव असे म्हणत हात जोडले. बाबांच्या एका केवळ हसण्याने आईने माझी चूक पचवून घेतली. अशा पद्धतीने मिळेल तिथे पाण्यात पोहणे, ओरडा खाणे सुरू असते.

कोकणात सावडाव धबधबा आहे त्या खालील डोहात, भोगवे निवती बीचवर, धामापूर तलाव, आंबेरीची निर्मला नदी अशा पाण्याच्या जागा शोधून मनसोक्त पोहून झालं. अजूनही सुरू असतं. कॉमर्सचे क्लासेस घेत असते. एकदा बारावी कॉमर्सची बॅच घेऊन पोहताना मुलांनी पाहिलं तर मॅडम याचे पण क्लास घ्या ना! कसल्या भारी पोहताय! अशी मागणी केली. कुडाळला राज रिसॉर्टवर, नारुरला मामाचा गाव इथे बऱ्याचदा पोहायला जाते पण नैसर्गिक अधिवासात पोहायला मज्जा येते.

नवऱ्याला पोहायला शिकवण तर इतकं रोमँटिक असतं की तो वरचेवर येऊन पाण्यात मिठ्या मारतो..माझ्या मुलाला पण मी पोहायला शिकवलेय. आता नवरा पण मस्त पोहतो.

अशी ही न संपणारी पाण्याची महती! मला पोहताना पाहून बाबांच्या एका मित्राने डोळ्यांत पाणी आणून बाबांची पाठ थोपटली. मला काय झालं ते समजलं नाही..मी विचारलं गणेश काका रडतात का?
"पोरी मला जे जमलं नाही ते तुझ्या बापान करून दाखवलं..माझी मुलगी रुपाली पोहता न आल्याने आमच्या विहिरीत पाय घसरून पडून गेली ग! "म्हणून तुला पोहताना पाहून मित्राचा अभिमान वाटला.

‘वाडा’ पुस्तकाचे लेखक श्री. विलास कोळी यांना पितृशोक

श्री. विलास भि.कोळी
MOB - 9763084499

भावपूर्ण श्रद्धांजली

कै.भिमराव भाऊराव कोळी

दैनिक सिंधुदुर्ग समाचारचे स्नेही आणि हितचिंतक मा.विलास कोळी यांच्या वडिलांचे भिमराव भाऊराव कोळी यांचे वयाच्या ८८ व्या वर्षी वृद्धापकाळाने व अल्पशा आजाराने निधन झाले. भिमराव भाऊराव कोळी यांचे वास्तव्य वडजी येथे होते. त्यांचे बुधवार दि. १२.०४.२०२३ सकाळी ९.३० वाजता वृद्धापकाळाने व अल्पशा आजाराने निधन झाले.

-त्यांच्या मागे पत्नी, दोन मुले, सूना, नातंवडे, मुलगी, जावई असा परिवार आहे. आधुनिक शेती करण्यावर त्यांचा भर होता. तसेच तरुणांना आधुनिक शेती व जोड उद्योग करण्याबाबत नेहमी आवाहन करायचे. वडजी येथील त्यांच्या शेतामध्ये अंत्यसंस्कार करण्यात आले. यावेळी पै पाहुणे, गावातील नागरिक, विविध क्षेत्रातील लोक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

दैनिक सिंधुदुर्ग समाचारचा परिवार आपल्या दुःखात सोबत आहे.

झुला बाई झुला....

मानवी जीवनाशी असणारे झोपाळा किंवा झोक्याचे महत्व हे अनन्यसाधारण आहे. अनेक धार्मिक, काल्पनिक कथानकांमध्ये मोठमोठ्या उद्यानांमध्ये वेली फुलांनी सजलेले झोके आणि त्यावर तल्लीन होऊन झोके घेत असलेले जोडपे किंवा राज उद्यानात मनस्वी विहार करणा-या राजकन्या झोके घेत असतांना ची चित्रे आपण पाहीली असतील.

एकंदरीतच झोपाळ्याचे मानवी मनाशी असणारे नाते अधिकाधिक वृद्धिंगत होणारे असेच आहे. किंबहुना झुला किंवा झोपाळा हा सानथोरांना भरभरुन आनंद देणारा ,मानवी मनातील नकारार्थी भाव किंवा मनातील भिती दूर करुन पुढे झेप घेण्यासाठी प्रवृत्त करणारी असा

. झुले बाई झुला माझा..झुले बाई झुला,
. आता होता भुईवर... भेटे आभाळाला.

बालपणी ही कविता आपण ऐकली असेल.झुला म्हणजेच झोपाळा हा प्रत्येक माणसाच्या जीवनातील एक अविभाज्य भाग. जन्मलेलं प्रत्येक बाळ हे आईच्या हाताच्या पाळण्यामध्ये जोजावलेले असते. आईवडिलांनी हातांवर तोलून त्या बाळाला खेळवतांनाचा, त्याला अंगाई गीत गातानाचा पहिला झुला असतो.

आमच्या आईवडिलांच्या प्रेमळ छत्रछायेखाली आमचे बालपण गेले. बाबा जेव्हा घरी यायचे तेव्हा आम्ही खूप खुष असायचो. छोट्या बहिणीला कडेवर घेऊन बाबा तालात नाचायचे. अनेक खेळांपैकी झोपाळा बाबांनाही आवडायचा. त्यांनी एकदा घरातच लाकडी खांबावर काथ्याच्या रस्सीचे जाड दोरखंड टाकून झोका बांधून दिला होता. सनमाईक असलेले दोन पाट होते.त्यावर तो पाट ठेऊन आम्ही झोके घ्यायचो. तसेच घराच्या परिसरामध्येआंबा , चिंचेची डेरेदार झाडे आहेत. जुने घर कोसळलेल्या प्रशस्त जागेत आंब्याच्या फांद्या पसरलेल्या. त्यातील आंब्याच्या जाड फांदीवर दोन बाजूला दोन दोरखंड टाकून बाबा आम्हाला झोका बांधून द्यायचे. त्या जुन्या घराच्या परिसरामध्ये खेळतांना पूर्ण विश्वात संचार केल्यासारखे भासायचे.

आवारात असणारे डेरेदार चिंचेच्या झाडाला भरपूर मोठ्या गोलाकार चिंचा लागायच्या अजूनही येतात. आताशा दिवसांमध्ये चांगल्या तयार होऊन खाली पडायच्या. आम्ही तिघी त्या निवडून झाल्या की, मनसोक्त झोके घेत राहायचो. कधी रस्सीला वरपर्यंत पिळ देत नंतर गरागरा गिरकी घेतांना डोकं भणभणायचं. आजूबाजूच्या मुलीपण खेळायला यायच्या. एकमेकींना झुल्यावर धक्का देत वरपर्यांन्त जायचा प्रयत्न करायचो. झोके घेता घेता मोठी बहिण काठी घेऊन यायची. (मारायला नव्हे..) आंब्याच्या कच्च्या कै-या काढायला. कै-या काढून छान बारीक कापून त्याला मिठ, मसाला साखर टाकून आणायचीआणि खायाची. मला ती आंबट कैरी चावतांना दात सनकायचे.

मग ती आणि बाजूच्या मुली त्या आंबट कै-या चराचर चावायच्या.झोपाळा खेळतां खेळता मग आम्ही तिथल्याच आंबा, चिंचेच्या सुकलेल्या काटक्या गोळा करायचो. त्याच्या छोट्या छोट्या मोळ्या बनवायचो. आई जशी रानातून लाकडे आणायची. तशा मोळ्या आणल्याचा अभिनय करायचो. आई दमून आल्यावर पाणी मागायची तसेच पाणी मागायचे. छोट्या काठ्या बांधून घर बनवायचो. छोटी छोटी भांडी खेळणी घेवून खेळायचो. छोट्या बहिणीचा आणि माझा भातुकलीचा खेळ रंगायचा. तोपर्यंत घरातून दुपारी आई झोपून उठली की, मध्येच तिचा ओरडा असायचा.खेळ चालूच असतांना मग तिथेच प्रवासाचे साधन म्हणून पोफळीच्या फांदीचा उपयोग व्हायचा. कोकणातल्या उंचसखल भागासारखीच ती जागा पण उंचावरुन खाली छान घसरत येण्यासारखी होती. त्यामुळे पोफळीच्या त्या शुभ्र सफेद पानावर बसून आम्ही एकमेकींना ओढत सुंदर प्रवास घडवायचो.

बाबांनी बांधून दिलेल्या झोपाळ्यासोबतच आम्ही इतके खेळ आमच्या घराच्या आवारातच मनसोक्त खेळायचो. त्यामुळे आमचे बालपण अतिशय समृद्धपणे आम्ही जगलो. नंतर बाबा नायलॉनचे विणलेले झोके आणायचे. घराच्या समोरच्या दोन नारळाच्या झाडांना बांधून शांतपणे आभाळाकडे एकटक पाहत राहायचे. नारळाची झाडे लहान होती, त्यामुळे वरुन नारळ डोक्यावर पडण्याचा धोका नव्हता. महाविद्यालयीन जीवन सुरु होते. मोठ्या बहिणीचा विवाह लवकरच झाला. आणि ती सासरी गेलेली. त्यामुळे तिघी बहिणीच्या किलबिलण्याचा आवाज त्या परिसराला झाला होता तो कुठेतरी ह्रदयाच्या खोल कप्प्यात आणि त्या परिसरालाही हरवल्याचा जाणवत होता. त्यामुळे नायलानच्या झोपाळ्यावर पहुडून अनेक विचार ,अनेक स्वप्नांचे बंगले रचण्यातच वेळ जायचा. त्या तुलनेने बालपणीच्या झोपाळ्यावरची मजा और असायची.

शाळेत शिकत असतांना कधीतरी गावातील ब्राह्मण सरांच्या घरीजाणं झालं तेव्हा त्यांच्या घरी लोखंडी सळ्या असणारे आणि मजबूत फळ्या असणारे झोपाळे पाहीले. असाच झोपाळा आपल्याही घरी असावा असे वाटायचे. परंतु तसे बनवून घेणे शक्य झालेच नाही.
आता ब-याच लोकांचे बंगलो झाल्यामुळे छान बागबगीचा बनवून छप्परसहीत लोखंडी किंवा स्टीलचे झोपाळे बनवून घेतात. मोठ्या मजबूत फळीचा स्टीलच्या सळ्या असणारा झोपाळा सासरी होताच. त्यामुळे कधीतरी कामे उरकल्यावर निवांत बसण्याचा क्षण अनुभवला होता.

नंतर मुलांच्या विश्वात रममाण होतांना अगदी सावंतवाडी ओरोस, रत्नागिरी, ठाणे, मुंबई राणीचा बाग, सीएस्एम्टी, दादर, माटुंगा, पवई गार्डन, विक्रोळी , भांडूप ,ठाणे तलाव पाली अशा सर्व ठिकाणी त्यांना गार्डनमध्ये फिरवले. प्रत्येक ठिकाणी झोक्याचा आनंद घेऊ दिला. छोट्या छोट्या झोक्यांवर त्यांना बसवून झोके द्यायचे. हळूहळू झोके देत देत गती वाढवायची आणि मुलांचा झोका कसा सुरक्षित उंच जाईल हे पाहायचे. स्त्रीपणाचे झोक्याशी असणारे नाते हे असेच वृद्धिंगत होणारे असेच आहे.

मंगल ल. पवार, सिंधुदुर्ग (मुंबई).

आठवणीतील व्यक्तिमत्वे

श्री. धनंजय शेटये
गोळवण, मालवण,
सिंधुदुर्ग

आई कुंभादेवीमाता....!! गोळवणचं एक जागृत देवस्थान.

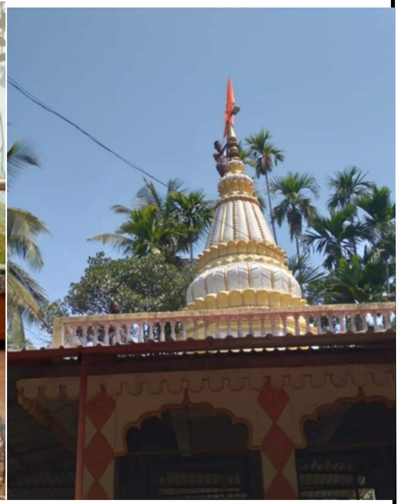

कुंभादेवी माता मंदिर हे एक जागृत ख्यातनाम देवस्थान

गोळवण गाव आणि गावांतील मंदिरे. कुंभादेवी माता मंदिर हे एक जागृत देवस्थान ख्यातनाम आहे. नवसाला पावणारी देवी. आपल्या मनातील इच्छा, मनोकामना बोलून देवीला नवस बोलले जातात. भक्तांच्या संकटात कुंभादेवी माता धावून येते.

कट्टा मालवण रस्त्यावरून गुरामवाड नाक्यावरुन आठ किलोमीटरवर गोळवण हे गाव आहे. नावाप्रमाणेच गोल सभोवार वन म्हणजे घनदाट वनराई आहे. निसर्गाच्या कुशीत वसलेल्या नितांत सुंदर अशा ठिकाणी कुंभादेवी वाडी आहे. बारमाही खळाळत्या पाण्याने समृद्ध असे तीर्थक्षेत्र आहे. डोंगर उतारावरून खळाळणारं पाणी कुंभादेवी मातेचे चरणस्पर्श करुन संपूर्ण वाडीला जणू सुजलाम सुफलाम करीत आहे. फार प्राचीन काळापासून इथे कुंभादेवी मातेचे मंदीर आहे. काही वर्षांपूर्वी मंदिराचा जीर्णोद्धार अतिशय जल्लोषात साजरा करण्यात आला होता. हे एक जागृत देवस्थान. ' कुंभ' म्हणजे 'कलश' हातामध्ये घेऊन उभी असलेली देवीची सोज्वळ मुर्ती....स्रीशक्तीचे एक विलोभनीय रूप म्हणजे कुंभादेवी. देवीच्या हातातील कलश हे सुखसंपन्नतेचे प्रतीक आहे. देवीच्या दोन्ही हातातील कलश हे वैभावाची,धनदौलतेची, आरोग्याची, समृद्धतेची कलशातुन उधळण करणारी देवी म्हणजे कुंभादेवी माता होय.

मंदिराचा ईतिहास खूप पुरातन आहे.पर्शूराम अवतारात दक्षिण कोकणात अठराकुळे अस्तित्वात आली होती. संपूर्ण देशात दक्षिण कोकण म्हणजे प्रति काशीच जणू.!! त्या काळात देवदेवतांची अनेक मंदिरे अस्तित्वात आली होती. त्यापैकी एक मंदिर म्हणजे कुंभादेवी मंदिर होय.कुंभादेवी मातेचा वरदहस्त लाभलेलं पवित्र क्षेत्र आहे. चिरमुले परिवार या धार्मिक क्षेत्राची देखभाल करीत आहेत. आज हे मंदिर दिमाखात उभे आहे. चिरमुले बंधूनी ह्या मंदिराचे पावित्र्य आणि महात्म्य जपण्यासाठी खूप मेहनत घेतली आहे. दरवर्षी वर्धापन दिन अतिशय दिमाखदार सोहळ्यात पार पडतो. खरतर हा फक्त एक कार्यक्रम नसून उत्सव असतो.चिरमुलेवाडीत मे महिन्यात जणू हा उत्सव म्हणजे आनंदाचा सोहळाच जणू!!, जिव्हाळ्याचा ,प्रसन्नतेचा आणि आपुलकीचा महासागर अवतरल्यासारखा वाटतं असतं.

कुंभादेवी मातेचा आशीर्वाद पाठीशी असल्यामुळे येथील माणसं कधी नियतीसमोर झुकत नाहीत. कधी कधी छोट्या मोठ्या कारणावरुन भांडणतंटे भावकीमध्ये होत असले तरी...क्षुल्लक असतात. ती भांडणारी माणसं एकमेकांवरील संकटकाळी सर्वस्व अर्पण करून संकटात मदत करतील असा प्रांजळ, प्रेमळ स्वभाव माणुसकीचे रेशिमबंध अधिक मजबूत करतात. चिरमुले वाडी ही दहा पंधरा घरांची एकसंघ वाडी आहे. पूर्वी या चिरमुले बंधूच एकच भलमोठं घर होतं किंबहुना आजही अस्तित्वात आहे. आजच्या काळात एकत्र कुटुंब पध्दती लयास जाताना दिसत असली तरीही कुंभादेवी वाडीतील चिरमुले बंधूचे ऐक्य अबाधित राहिले आहे. सणसुदीच्या दिवसात या चिरमुले कुटुंबातील ऐक्य पाहायला मिळते..

भक्तांच्या हाकेला धावणारी देवी म्हणून पंचक्रोशीतच नव्हे तर सिंधुदुर्गात प्रसिद्ध असे देवस्थान आहे. कुंभरुपी कलशात या देवीने सुखरुपी जल घेतले आहे. आपल्या भक्तांच्या संकटात मदतीला धावून येऊन ही देवी माता संकट निवारण करते.

कुंभादेवी मातेचे मंदीर निसर्ग रम्य परिसरात आहे. तिथल्या वनराई तोडण्यास सक्त मनाई आहे. सामाजिक सांस्कृतिक परंपरा जपणारे चिरमुले बंधू पर्यावरण विषयक आत्मियता जिव्हाळा आजही जपतात.कुंभादेवीच्या क्षेत्रातील विशालकाय वृक्ष आजही पर्यावरण विषयक जनजागृती करत दिमाखात उभी आहेत. देवीच्या कृपाशीर्वादाने प्रत्येक घरात सुखसंपन्नता नांदत आहे. झाडांच जतन आणि संवर्धन ही सार्वजनिक जबाबदारी तिथली माणसांनी समर्थपणे पेलली आहे.

पारंपारिक पद्धतीने संस्कृत शिकणे हा काही विनोद नाही!

गुरुकुल ही पूर्णपणे वेगळ्या प्रकारची अभ्यास पद्धत आहे चला तर गोव्यात

-

गोव्याच्या दुर्गम भागात कुशावती नदीच्या काठावर रिवण नावाचे एक गाव आहे. इतिहासानुसार, त्याचे मूळ नाव ऋषी वाण होते, जेथे ऋषी राहतात. हे बौद्ध लेण्यांसाठी प्रसिद्ध आहे. अलीकडे, रिवण संपूर्ण गोव्यात चर्चेचा विषय बनला, जेव्हा अचानक एके दिवशी, भारताचे पंतप्रधान मोदींनी 16 वर्षांच्या प्रियव्रत पाटील या मुलाचे अभिनंदन करण्यासाठी गावात फोन केला!*

भारताच्या पंतप्रधानांना प्रियव्रत पाटील म्हणायला लावणारी गोष्ट म्हणजे, या तरुण देखण्या तरुणाने संस्कृतची सर्वात कठीण परीक्षा उत्तीर्ण केली होती! यामुळे ते देशातील संस्कृतच्या सर्वोच्च विद्वानांपैकी एक आहेत!

आम्ही रिवणला पोहोचलो तेव्हा खूप अंधार होता आणि निसर्ग चक्रीवादळ जवळ येत होते. तिथे आम्ही श्रीमती भेटलो. पाटील. त्यांच्या घरातच विद्वत्तापूर्ण वातावरणाचा पहिला साक्षात्कार होता! ते नुसते घर नव्हते तर ऋषी आश्रम होते!

तो तरुण आणि त्याचे वडील घरी नव्हते. त्यामुळे श्रीमती. पाटील यांनी तिला मोबाईलवर फोन केला. माझ्या लक्षात आलेली पहिली गोष्ट म्हणजे आमच्याशी अस्खलित कोकणी आणि मराठीत बोलणारी ही महिला तिच्या मुलाशी संस्कृतमध्ये तितक्याच ओघवत्या भाषेत बोलत होती!

प्रियव्रतचे वडील महामहोपाध्याय देवदत्त पाटील आणि त्यांची आई मिळून या गावात संस्कृत गुरुकुल चालवतात. ३०-निवासी विद्यार्थी असलेली ही एक छोटी संस्था आहे. गोव्यातील अनेकांना त्याबद्दल माहिती असेल. ही छोटी विनाअनुदानित शाळा जगातील सर्वोच्च संस्कृत संशोधन केंद्रांपैकी एक आहे!
गुरुकुल ही पूर्णपणे वेगळ्या प्रकारची अभ्यास पद्धत आहे. आमच्या नियमित शाळांप्रमाणे, येथे मुले आणि मुली त्यांच्या दिलेल्या विषयांचा अभ्यास करण्यासाठी समर्पित असतात. ते त्यांच्या गुरूंच्या घरी राहतात, सामुदायिक कार्य करतात, जीवन कौशल्ये शिकतात आणि त्याच वेळी त्यांच्या विषयात पारंगत असतात!

पारंपारिक पद्धतीने संस्कृत शिकणे हा काही विनोद नाही! वर्गखोल्या नाहीत की पुस्तके नाहीत! तुम्ही एखादे पुस्तक गाण्यासारखे पूर्णपणे लक्षात ठेवायला शिका. तुम्हाला विचारले असता संपूर्ण पुस्तकाचे पान पानानुसार, परिच्छेदानुसार परिच्छेद, शब्दानुक्रमे एकही उच्चार चूक न करता, शब्दाचा प्रत्येक अर्थ एकाच स्वरात आणि एकाच खेळपट्टीवर जाणून घ्या! प्रत्येक शब्द हा मंत्र आहे!

गुरुकुल 7वी नंतर मुलांना आणि 10वी नंतर मुलींना प्रवेश देते! इतर कोणतेही निकष नाहीत! देशभरातून विद्यार्थी येतात! शिक्षण मोफत! फी नाही! शाळा सार्वजनिक चॅरिटेबल ट्रस्टद्वारे सार्वजनिक देणग्यांवर चालवली जाते!

कोर्स 6 वर्षांचा आहे आणि या 6 वर्षात तुम्ही 3 विषय शिकता. संस्कृत व्याकरण, मीमांसा आणि न्याय. ते म्हणजे व्याकरण, व्याख्या आणि वादविवादाची कला! बस एवढेच. तुम्ही कोणत्याही मंडळाशी किंवा विद्यापीठाशी संलग्न नसलेल्या या छोट्या विनाअनुदानित संस्थेचे पदवीधर असाल, तर देशातील सर्व विद्यापीठे तुमच्याकडे धावून येतील आणि तुम्हाला त्यांच्या संस्कृत विभागाचे प्रमुख म्हणून विनंती करतील!

लक्षात ठेवा ही वेद पाठशाळा नाही. ते वेद, शास्त्र किंवा उपनिषदे शिकवत नाहीत. ते तुम्हाला पीएचडी स्तरावरील संस्कृत शिकवतात.

सरकारी योजना/नोकरी

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात महिलांसाठी 'अबोली ऑटो रिक्षा' योजना

सिंधुदुर्ग- जिल्ह्यातील विकासामध्ये आणि प्रगतीमध्ये महिलांचा सहभाग वाढावा यासाठी सिंधुदुर्ग जिल्हा बँकेने माता-भगिनींना प्रोत्साहन देणारी **'अबोली ऑटो रिक्षा'** हि महत्त्वकांशी योजना जिल्हा बँकेने हाती घेतली आहे.

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात पुरुषांपेक्षा महिलांची संख्या जास्त आहे. तथापि, लोकसंख्या जास्त असूनही समाजाच्या विविध पैलूंमध्ये त्यांचा सहभाग खूपच कमी आहे. या समस्येचे निराकरण करण्यासाठी सिंधुदुर्ग जिल्हा प्रशासनाने सिंधुदुर्ग जिल्हा बँकेच्या माध्यमातून आंबोली ऑटो-रिक्षा योजना सुरू केली आहे.

ही योजना ऐतिहासिक निर्णय असून जिल्ह्याच्या विकासात महिलांचा सहभाग वाढविण्याचा उद्देश आहे. जिल्ह्यात विमानतळ, पर्यटन आणि हॉटेल्स यांसह विविध प्रकल्प सुरू आहेत, या सर्वांसाठी पुरुष आणि महिला दोघांचा सहभाग आवश्यक आहे.

जिल्ह्याचा विकास होत असताना, त्याच्या वाढीसाठी आणि विकासात योगदान देऊ शकतील अशा सक्षम महिला असणे आवश्यक आहे. या योजनेचा उद्देश महिलांना आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी होण्यासाठी, त्यांचा आत्मविश्वास वाढवण्यासाठी आणि जिल्ह्याच्या विकासात सक्रिय भूमिका बजावण्याचे साधन उपलब्ध करून त्यांना सक्षम बनवण्याचा उद्देश आहे.

सिंधुदुर्ग जिल्हा बँकेची ऑटो-रिक्षा योजना ही जिल्ह्यातील स्त्री-पुरुष समानता प्राप्त करण्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल आहे. महिलांना आवश्यक सहाय्य, प्रशिक्षण आणि पायाभूत सुविधा प्रदान करून, या योजनेचा उद्देश महिलांच्या उद्योजकतेसाठी अनुकूल वातावरण निर्माण करणे आणि त्यांना त्यांचे व्यवसाय स्थापित करण्यात मदत करणे आहे.

या योजनेमुळे अधिकाधिक महिलांना पुढे येऊन जिल्ह्याच्या विकासात सहभागी होण्यास प्रोत्साहन मिळेल, अशी आशा जिल्हा प्रशासनाला आहे. महिलांना समान संधी उपलब्ध करून देऊन, जिल्हा त्यांच्या क्षमता उघडू शकतो आणि सर्वांसाठी चांगले भविष्य घडवण्यासाठी त्यांच्या योगदानाचा फायदा घेऊ शकतो.

या योजनेचा शुभारंभ शनिवार दिनांक १८ मार्च २०२३ रोजी दुपारी ३ वाजता नीलमताई राणे यांच्या हस्ते तर बँकेचे संचालक आमदार नितेश राणे यांच्या प्रमुख उपस्थित जिल्हा बँकेच्या प्रधान कार्यालय ओरोस येथील छत्रपती शिवाजी महाराज सभागृहात पार पडला.

या योजनेच्या द्वारे महिला जिल्ह्यात पिंक ऑटो रिक्षा चालवताना दिसणार आहेत व त्यासाठी पुढाकार घेणाऱ्या महिलांना सवलतीच्या व्याजदरात जिल्हा बँक अर्थसहाय्य करणार आहे.

पहिल्या पाच महिलांना देण्यात येणाऱ्या सवलती

- विनामूल्य प्रशिक्षण,
- बॅच, रिक्षा परमिटचा खर्च आमदार नितेश राणे स्वतः करणार आहेत.
- या योजनेसाठी ९% सवलत जिल्हा बँकेने दिली आहे.
- किमतीच्या ८५% कर्ज पुरवठा जिल्हा बँक करणार आहे.
- उर्वरित १५ टक्के कर्ज पुरवठा हा पहिल्या येणाऱ्या पाच महिलांसाठी स्वतः आमदार नितेश राणे करणार आहेत.
- उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील बॅच,रिशा परमिट यासाठी लागणारा खर्च पहिल्या पाच महिलांसाठी आमदार नितेश राणे हे करणार आहेत.

ज्येष्ठ नागरिकांसाठी १४५६७ ही राष्ट्रीय हेल्पलाईन सेवा

देशभरातील ज्येष्ठ नागरिकांच्या विविध समस्या आणि तक्रारींच्या निवारणासाठी केंद्र सरकारच्या सामाजिक न्याय आणि सबळीकरण मंत्रालयामार्फत **१४५६७** क्रमांकाची **राष्ट्रीय हेल्पलाईन/एल्डरलाईन सेवा** सर्व राज्यात सुरु करण्यात आली आहे.

या टोल फ्री हेल्पलाईनच्या माध्यमातून
- निवृत्तीवेतन,
- ज्येष्ठ नागरिक योजना,
- कायदेशीर समस्या,
- बेघर आणि
- वृद्धांवरील अत्याचार इत्यादींची माहिती व मदत देण्यात येत आहे.

राष्ट्रीय समाज रक्षा संस्थान, केंद्रीय सामाजिक न्याय आणि सबलीकरण मंत्रालय, राज्याचा सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग आणि जनसेवा फाऊंडेशन पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाराष्ट्र राज्याची ज्येष्ठांसाठीची ही राष्ट्रीय हेल्पलाईन जनसेवा फाऊंडेशन, पुणे यांच्याद्वारे चालविण्यात येत आहे.
- ही हेल्पलाईन टोल फ्री स्वरुपात असून ज्येष्ठ नागरिकांच्या तक्रारींचे निवारण करण्यासाठी व ज्येष्ठ व्यक्तीचे जीवनमान सुधारण्यासाठी माहिती, मार्गदर्शन आणि भावनिक आधार प्रदान करीत आहे.
- तसेच बेघर वृद्ध व्यक्तीस मदत म्हणून वृद्धाश्रमांमध्ये निवारा देण्यात येत आहे आणि त्यांना पुन्हा त्यांच्या कुटुंबियांशी जोडण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. याबाबतच्या प्रतिसाद प्रणालीने (रिस्पॉन्स सिस्टम) राज्यात संबंधित क्षेत्रात काम सुरु केले आहे.
- या हेल्पलाइनच्या सेवा देशभरात वाढविण्याचा निर्णय केंद्र सरकारने घेतला आहे.
- राज्यातील सर्व वयोवृद्धांना ही सेवा उपलब्ध करण्यासाठी जनसेवा फाऊंडेशनच्या जिल्हा पातळीवर क्षेत्रीय प्रतिनिधींनी सर्व जिल्ह्यात काम सुरू केले आहे. जिल्ह्यांमध्ये एल्डर लाईन क्रमांक १४५६७ च्या सेवा वाढविण्यासंदर्भात या राष्ट्रीय हेल्पलाईनच्या कार्यकारिणी सदस्यांना प्रशासनाने सहकार्य करुन हेल्पलाईनची माहिती व जनजागृती करण्याबाबत राज्याच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने परिपत्रक जारी केले आहे.

हेल्पलाईनवर मिळणाऱ्या सेवा
- ज्येष्ठ नागरिकांच्या आरोग्याबाबत जागरूकता, निदान, उपचार, निवारा / वृद्धाश्रम, डे केअर सेंटर, पोषण विषयक, ज्येष्ठांसंबंधी अनुकूल उत्पादने, सांस्कृतिक, आध्यात्मिक, कला, करमणूक ईत्यादीची माहिती दिली जाते.
- वैयक्तिक आणि कौटुंबिक दोन्ही स्तरावरील कायदे विषयक प्रकरणी, मालमत्ता, शेजारी इ. विवाद निराकरण, आर्थिक, निवृत्तीवेतन, शासकीय योजनांविषयी मार्गदर्शन केले जाते.
- चिंता निराकरण, नातेसंबंध विषयक व्यवस्थापन, मृत्यूशी संबंधित शोक, वेळ, ताण, राग व्यवस्थापन; मृत्यूपूर्वीचे दस्तऐवजीकरण इ. विषयी जीवन व्यवस्थापनाबाबत भावनिक समर्थन दिले जाते.
- बेघर, अत्याचारग्रस्त वृद्ध, ज्येष्ठ व्यक्तींची सेवा व काळजी घेण्यासाठी क्षेत्रीय पातळीवर मदत केली जाते.

रितच हा तशी....

रीना पास्ते -परब
पुणे

"बाबलो खय दिसना नाय तो... खय गेलो...?". जिजी बाबल्याक ईचारीत लोट्यार यवन बसलो. बाबल्याची भयनिस सुमला थयच चाय खाय होता.
"बाबलो गेलो गोयाक, चार दिस जाले". सुमल्यान उत्तर दिला. "असोच फिराक गेलो काय..?" जिजीन ईचारला.
"असोच कित्या जाता...? कामाक गेलो. वयल्या रोन्यान हेल्यान त्याका. काम आसा थय. मानसा व्हयी होती..." सुमला चाय खाता खाता सांगा होता.
"बरा जाला गेलो तो... हय घरात काय करतलो. नोकरेक चिकटान रवलो तर बरा जाला. लगीन तरी जुळात खयव..." जिजी पटकन बोलान गेलो. सुमल्याक वायच राग इलो खरो पुन ता उत्तर देवच्या आदी उठान घरात गेला. कोपातसून चाय हाडल्यान ती जिजीक दिल्यान.
"बापुस गो खय गेलो...?" जिजी सुमल्याच्या बापाशीक ईचारुक लागलो.
"बागात गेले ते यवक नाय आजून..." सुमला भायर बगीत बोला होता.
तितक्यात त्याका बापुस यताना गमलो. हातापायार पानी वतून सुमल्याचो बापुस घरात इलो. सुमला उठान घरात गेला. पानी घेवन इला. बापाशीक पानी देवन ता पाटल्यादारा गेला. न्हानयेत आग केल्यान. परत यवन रातीच्या जवणाची तयारी करूची हुनान भाजी घेवन ता वळयत इला. बापाशीन परड्यातले चार चिटके काल हाडून टाकलले ते मोडुक ता बसला. भायर बोलतत तो आवाज त्याका येय होतो. जिजी वगीच यवक नाय ह्या त्याका कळलला हुनान ता आयकाच्यासाठी वळयत बसला. हडेसले तडेसले गजाली मारून जाल्यार जिजीन इशय काढलो.
"बाबल्याचा इतक्यात जुळना नाय तर सुमल्याच्या लग्नाचा बग मरे. झिलाचा जाता हुनासर येळ लागलो तर चडवाचा वय वाडतला मरे..." जिजीन सुरवात केली.
"न्हान आसा रे ता दोन वर्सा जावने..." हुनत सुमल्याचो बापुस टाळाटाळ करूक लागलो.
"लगीन योग्य वयात जाल्लला बरा असता. आवस नसता पॉर हा, आज ना उद्या लगीन करूचाच हा मा... बरो होलम असलो तर कित्या नाय हुनत...?" जिजी आपलो इशय धरून बोलाक लागलो. हडे वळयत बसलला सुमला जिजीचा आयकान रागान चिटके मोडी होता.
"बाबल्याचा लगीन आदी केल्ला तर घरात मानूस अस्तला असता. सुमल्याचा तसा वय नाय हा जास्ती. न्हान हा ता." सुमल्याचो बापुस बोलाचा हुनान बोला होतो. जिजी अखेरीस कंटाळान बोललो. "अरे योक होलम होतो... पोरगो बरो हा. माज्या म्हायतीतलो हा..." तरीच तिया इतको सुमल्याच्या लग्नाच्या पाटी लागलं. सुमल्याचो बापुस बोललो.
"पोरगो माज्या बगण्यातलो हा. तेचो बापुस माजो खास दोस्त. त्याना झिलाच्या लग्नाचो इशय काढल्यार माज्या डोळ्याफुडे सुमला इला. पोरगो वयान नाय हा. यकलोच हा आवशी बापाशीचो..." जिजीन म्हायती सांगाक सुरवात केल्यार सुमल्याच्या बापाशीन हुतला
"अरे बाबा लगीन करूचा नाय तर कित्या सांगतस सगळा... सुमल्यान आयकल्यान तर दनदनतला..." तरी जिजी आपला ता खरा करी होतो. सगळा सांगान जिजीन जातय हुतला. "इचार कर रे एकदा..." हुनत तो वाटेक लागलो. हडे सुमला उठान भाजी करूक चुलीकडे गेला. मोडलंले चिटके उकडत ठेवन त्याना खोबरा कातून घेतला. फोडणेक कानो चिरताना त्याका खराच रडाक इला. उकडलल्या भाजयेतला पानी गाळून त्याना भाजी फोडणेक घातल्यान. वरते खोबरा शिवरल्यान. भाकरी भाजूक पिट मळताना बापाशीन साद घातली.
"गो सुम्या पानी तापला काय गो...?" "माका नाय म्हायती..." हुनत सुमला भाकरी भाजूक लागला. सुमल्याचो राग बापाशीच्या ध्यानात इलो. हसत हसत जावन बापाशीन पानी काडून घेतला. न्हावन तुळशीक उदबत्ती लावन तो घरात इलो. भाकरी भाजून जाल्यार सुमला न्हावन इला. देवाच्या पाया पडान लोट्यार बसला. बापाशीचो फोन घेवन खेळा होता तितक्यात बापुस यवन बाजूक बसलो.
"सुम्या बाय भाकरेच्या तोंडाक काय केलंस गो...?" बापाशीन ईचारला. "दोंपारचा सामारा हा त्याच्यावांगडा खाया भाकरी. मिया नाय करनय काय..." सुमला रागात बोलला.
"बाय माजी ती राग कित्या करत, जिजीचा बोलणा आयकलस हुनान...? त्याना सांगला हुनान तुजा लगीन लावन दितलय काय मिया. माका म्हायती हा माजा बाय न्हान हा ता..." बापुस बोला होतो नि सुमला फोनात मान घालून बसलला.
"गो बाय ती बग भाजयेची केळी हाडलय, जा तोंडाक चार कापा भाज". बापाशीन सांगल्यार "मिया नाय, तुमीच भाजा" हुनत सुमला उठान खळ्यात जावन बसला. सुमल्याच्या बापाशीन चुलीकडे जावन बगल्यान तर भाजी केल्ली होती. ताटात जवान घेवन तो खळ्यात इलो. पायरेर चडू बसलला थय बसान पयलो घास चडवाक भरवक हुनान फुडे केल्यानं. बगता तर चडू रडा होता.
"अगो बाये आजून येळ हा तुका जावक, इतक्यात सुरवात केलं काय रडाक...? आदी जवन घे... धर खा..." बापुस समजय होतो पुन सुमला खालते मान घालून फोन बगीत रडा होता. आता बापाशीच्या डोळ्यात दुका भरली. घास तसोच ताटात ठेवन डोळे पुसताना चडवान बापाशीक बगल्यान. "बाबा तुका सोडून मिया जावचय नाय" हुनत सुमल्यान बापाशीक मिटी मारली. "होय होय तिया खय जावं नको, आता जय बगया..." बापाशीन चिऊचो काउचो करीत करीत योक योक घास भरयलो. सुमला दुका पुसान जयला नि उठला. "बाबा तुका कापा व्हयी होती ना पाच मिनटात करतय..." हुनत घरात गेला. घरात पळत जाणाऱ्या चडवाकडे बगीत बापुस मनातल्या मनात हुनाक लागलो. "बाय आज ना उद्या तुका जावचाच लागतला गो... रितच हा जगाची तशी...".

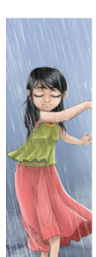

काटकसरी जीव

महेश सिताराम गोसावी.
(चिंदर-सडेवाडी)
द्.क्र.७५०६६८४१६८

आमी आयतवारचो आचरा बाजार फिरा होतव, तेवढयात "व्हयती जुडी देवची तर धाक दी, नायतर मिया चललय." खणखणीत आवाज आमचे कानी पडल्यावर मिया आनि बबनो चमाकलव. बगलव तर जुनो लेंगो आनि शर्ट घातलेलो येक सादो म्हातारो भाजीवाली वांगडा भांडा होतो. बबन्याक बायलेन सांगलेले जिन्नस घेवचे होते, मिया मातर त्येच्या वांगडा बाजार फिरी होतंय.

परत तोच म्हातारो आमका टामाटेवाल्याशी भांडतना गमलो. बबनो बाजूक कांदे घी होतो, टामाटेवाल्या वांगडा दोन टामाटे वरती लाव म्हणत भांडणाऱ्या म्हाताऱ्याआरी मी बगी होतंय. बबण्याचा कांदे घेवन झाला होता, आता त्याचा ध्यान म्हाताऱ्या आरी गेला, ते बबन्याच्या वळखीतले होते, "अरे काकानू कशे आसास?" त्येना त्या म्हाताऱ्याची चौकशी केली.
"अरे हे माजो शाळा सवंगडी परसो म्हणजे प्रशांत त्येचो बापुस." त्येची म्हायती बबन्यान माका दिली.
"म्हातारो ताठ आसा आनि बिचारो गरीब हा." मिया आपला मत टाकलय.
"अरे ते जाम काटकसरी आसत." बबनो बोल्लो.
बबनो आपला सामान घेईसर मिया बाजारात आवशीसाठी खावची पाना, कात, चुनो घितलय.

आता आमी नया माशे मार्केटात इलव. बांगडे, खरबे बांगडे, सरंगे, मुशी, तामोशी, काळूनद्रा, कालवा, मोदका, करली, शेंगटा, पालो अशी सगळी ताजी माशांची खानदान गमल्यावर माजी गत मांजरा परमाना झाली. बाजूक माशे कापणारी बायलमाणसां बसली होती. थयसर माका मगाचो म्हातारो उभो गमलो. येका बाजूक जवलो, सुके बांगडे, दोडिया घेवन दोन बायलमाणसां इकाक बसली होती. डोळ्याक सुखावणारो माशे बाजार आणि तेतूर माश्यानचो सुगंध....ह्या सुख अनुभवूक तुमका कोकणात जनम घेवचो लागता.

तितक्यात माशे कापणारी बायलेचो आवाज चढलो, ती कोणाच्यातरी अंगार गेली. चार माणसां लगेच गोळा झाली. परत त्या म्हाताऱ्याचो आवाज कानावर पडलो. आमी दोगव येकमेकाआरी बगूक लागलव. बबनो त्या गर्दी थय धावत सुटलो, मिया त्येच्या मागसून धावलय. थय म्हातारो माशे कापणारी वांगडा पाच रूपयासाठी भांडा होतो. बबनो फुडे झालो, त्येना पटकन माशे कापणारीकडे पाच रुपये सरकवले, तशी ती शांत झाली. पण म्हातारो काय शांत होयना, तो माशेवाली, म्हागाय, सरकार सगळ्यांका गाळी घाली होतो. बबन्यान त्यांका कशेकशे शांत करीत तिट्यावर आणल्यान. श्रावणात त्यांका वरचे परबवाडीत जावचा होता, नेमकी कणकवलेक जाणारी पावणे बाराची गाडी इली, तेतूर बसवल्यान, गाडी निगाली, तशे आमी बबन्याची बायक काढली.

"बिचाऱ्याची परस्थिती नाय, तर करतले काय?" ह्या माजा बोलना मधीच टोकित बबनो उसाळलो, "अरे परस्थिती????कोणाची? ह्या काकांची. अरे तुका काय ठावक?" मधीच जत्रेच्या वडाआरी बबन्याच्या गाडी थामली, आमी थयल्या पारावर बसलव. माकाव म्हाताऱ्या बद्दल ह्यो काय सांगता? ता ऐकुची ओढ लागली होती. बबनो सांगाक लागलो,
"अरे ह्यो म्हातारो सादो मानूस न्हय, ह्यो पोस्टात कामाक होतो. ह्योन्का तीन झिल झाले आनि बायलेक कॅन्सर आजार पकडलो. मौप डाक्टर झाले, गोया-मुंबय पासना इलाज झाले पण गुण नाय, पाण्यासारखो पैसो खर्च झालो, अखेरेक परश्याची आवस गेली. या म्हाताऱ्यान दुसरा लगीन करूक नाय. आपली पोस्टाची नोकरी सामाळीत आपलो संसार सावरल्यान.

पोरगे पण हुशार, तेतूर परस्थितीची पोरांका जान. तीनव झील मौप शिकले, थोरलो बँक मॅनेजर आसा नि त्येची बायल कालेजात शिकवता, मदलो आमचो परसो आता एल अँड टी मदी आसा नि त्येची बायलपन कामाक हा. दोनव झिल मुबंयत आनि धकटो रोहित अमेरिकेत कामाक आसा. लक्ष्मी ह्योन्च्या घरात पाणी भरता आसा.

आताच पोरांनी साठ लाख खर्च करून नया घर बांधला. दोनव झिल ह्यांका मुंबयत बोलवतत, पण म्हातारो आपली मटी काय सोडीत नाय. कदी खय गेलो तर चार दिसात गावाक पळ काढता.

सगळी सुखा म्हाताऱ्या समोर हात जोडून उभी आसत, पण आयुष्यभर जीव मारून सगळा सामराज्य उभी केलेलो ह्यो गडी, आपली काटकसर काय सोडीत नाय. आतासो ह्यांच्याकडे मौप पैसा आसा पण त्येंचो काटकसरी गुण मरा तागत काय जावचो नाय.

मूग दाल चिल्ला

स्वाती पाटील
पलूस ,सांगली

येथे "मूग दाल चिल्ला" किंवा "मूग दाल चिल्ला" नावाची एक निरोगी भारतीय नाश्ता रेसिपी आहे जी पिवळ्या मसूरापासून बनवलेली चवदार पॅनकेक आहे. यात प्रथिने, फायबर आणि पोषक तत्वे जास्त असतात आणि भरभरून आणि पौष्टिक नाश्त्यासाठी विविध चटण्या किंवा दह्यासोबत सर्व्ह करता येते. ते कसे बनवायचे ते येथे आहे:

साहित्य:

- 1 कप मूग डाळ (पिवळी डाळ वाटून)
- 1 छोटा कांदा, बारीक चिरलेला
- 1 लहान टोमॅटो, बारीक चिरलेला
- 1 छोटी हिरवी मिरची, बारीक चिरलेली (ऐच्छिक)
- 1/4 कप ताजी कोथिंबीर, बारीक चिरून
- १/२ टीस्पून जिरे
- 1/2 टीस्पून हळद पावडर
- चवीनुसार मीठ
- आवश्यकतेनुसार पाणी
- स्वयंपाकासाठी तेल

कृती

- मूग डाळ पाण्यात स्वच्छ धुवून २-३ तास भिजत ठेवा. पाणी काढून टाका आणि ब्लेंडर किंवा फूड प्रोसेसर वापरून डाळ गुळगुळीत पिठात बारीक करा. जर पीठ खुप घट्ट असेल तर आवश्यकतेनुसार थोडे पाणी घाला.
- पिठात चिरलेला कांदा, टोमॅटो, हिरवी मिरची (वापरत असल्यास), कोथिंबीर, जिरे, हळद आणि मीठ घाला. सर्वकाही चांगले मिसळा.
- नॉन-स्टिक पॅन किंवा तव्यावर मध्यम आचेवर गरम करा. गरम झाल्यावर तव्यावर थोडे तेल पसरवा.
- कढईच्या मध्यभागी पिठात भरलेला एक लाडू घाला आणि गोलाकार आकारात पसरवा. पॅनकेक शक्य तितक्या पातळ करण्याचा प्रयत्न करा.
- पॅनकेकच्या कडाभोवती थोडेसे तेल टाका आणि तळाशी सोनेरी होईपर्यंत 2-3 मिनिटे शिजू द्या.
- पॅनकेक उलटा करा आणि दुसरी बाजू 2-3 मिनिटे सोनेरी तपकिरी होईपर्यंत शिजवा
- पॅनमधून पॅनकेक काढा आणि तुमच्या आवडत्या चटणी किंवा दह्यासोबत गरमागरम सर्व्ह करा.
- पुदिन्याची चटणी किंवा चिंचेच्या चटणीसोबत गरमागरम सर्व्ह करा.

श्रद्धा....

मानवाच्या योनीत जन्म घेतलेल्या प्रत्येक जीवाचं दु:खी होण्याचं सर्वात मोठं कारण म्हणजे त्याचा स्वतःवर नसलेला विश्वास आणि त्या अनादि अनंतावर नसलेली श्रद्धा! आपल्या मनगटांवर जो कुणी पुर्णपणे भरवसा ठेवतो, त्याला कधीच हाताच्या रेषा कुणासमोर दाखवायची गरज पडत नाही. ज्याचा स्वत:च्या कर्तृत्वावर विश्वास नसतो आणि ज्याचं ईश्वर हे श्रद्धास्थान नसतं ..तिथेच अंधश्रद्धेचं राज्य सुरू होतं आणि सरतेशेवटी ते स्वतःच्याच जीवावर बेततं!! माणुस हा इतका स्वार्थी प्राणी आहे जो या सृष्टीकर्त्यावर सुद्धा प्रश्न करतो आणि मग स्वत:वर नसलेल्या विश्वासामुळे, स्वतःच निर्माण केलेल्या अंधश्रद्धेच्या बळी पडतो. आणि गंमत म्हणजे हे अशिक्षित आणि सुशिक्षित या दोहोंवर पण सारखचं लागु पडतं, किंबहुना आजचे बरेचसे सुशिक्षित सुद्धा वेळेपुढे जाऊन लवकरात लवकर श्रीमंत होण्याच्या शर्यतीत अनेक अघोरी अंधश्रद्धेवर विश्वास ठेवतात आणि त्यास अनुसरून वागतात, हे आपल्या समाजाचं दुर्दैव आहे.

माणसाने इतकं श्रद्धावान असावं की अंधश्रद्धा या विषयाकडे जायची त्याला गरजच पडु नये. दुर्दैवाची गोष्ट अशी की मंदिरात गेल्यावर अर्ध लक्ष बाहेर ठेवलेल्या पादत्राणांकडे ठेवणारा माणुस, राऊळातल्या देवाला कसा काय भेटु शकेल?? एक सुंदर गोष्ट विचार करायल भाग पाडणारी आहे, गावात पाऊस पडत नाही म्हणून गावकरी मोठी पुजा करतात तर पुजा झाल्यावर देवाला विनवणी करण्यास आलेल्या लोकांत एक लहान मुलं छत्री घेऊन आलेलं असत कारण त्याची देवावर नितांत श्रद्धा होती आणि त्याला खात्री होती की देव प्रसन्न होऊन पाऊस पाडणारचं!! बाकी अविश्वासी त्याला हसले पण!! परंतु त्या मुलाची जी निरागस श्रद्धा त्या देवावर होती, ती खरी श्रद्धा, अशी निर्मळ श्रद्धा असली की अंधश्रद्धा दुर-दुर टिकत नाही.

तर ही श्रद्धा, अंधश्रद्धा का व कशी झाली हा एक गहन विषय आहे पण मुख्यत: ज्या ज्या वेळी माणुस श्रद्धापूर्वक आयुष्य जगत नाही त्या त्या वेळी तो कळत नकळत अंधश्रद्धेवर विश्वास ठेवत जातो आणि मग त्या मोहजाळात असा काही फसतो की त्यातचं त्याचा अंत होतोच. असं म्हणतात की सत्यापेक्षा असत्य आगीसारखं पसरतं अगदी तशाच प्रकारे अंधश्रद्धा ही आगीसारखी पसरते आणि समाजाच्या जगण्याचा आधार होऊन बसते. या अशा निरर्थक प्रसारामुळे या अंधश्रद्धेनं समाजात अराजकता माजवली आहे. त्यामुळे साहजिकच बुवाबाजी, नको ती ज्योतिषबाजी आणि कितीतरी अघोरी कर्म प्रत्येक समाजात इतकी वाढीस आलीत की लोक साध्या-साध्या गोष्टींवर अनाढायी वेळ, पैसा आणि विश्वास वाया घालवू लागलं. काही काही राज्यात उदाहरणार्थ उडीसा, झारखंड, छत्तीसगड, मध्यप्रदेश सोबत आपल्या महाराष्ट्रात सुद्धा या अंधश्रद्धेचा गजबजाट खुपच आहे.

आपल्या कोकणात तर रात्रीच्या अंधारात लोकांना कितीतरी भुतं दिसतात म्हणे, आणि लागतात सुद्धा!! मग चला मोठ्या-मोठ्या तांत्रिक आणि मांत्रिकांकडे जेथे कोंबडे बकरे अगदी कच्चेच तोडले जातात....कितीहा संहार!! एकदा मी सुट्टीवर असताना रात्री 1130 ला मित्राच्या घरून परतत होतो, रस्त्यात सफेद साडीत एक बाई पडलेली दिसली, मला वाटलं कुणी अपघात करुन गेला असावा. मी माझी दुचाकी थांबवली आणि तीला उचलायला गेलो. तितक्यात एक गाडी येत असताना दिसली. मी त्याला मदतीसाठी थांबवण्याचा प्रयत्न केला पण ती गाडी काही थांबली नाही, मग मी माझ्या दुसऱ्या मित्राला बोलवायला गेलो मदतीसाठी, तर ते सर्व म्हणाले अरे तुला काही केलं तर नाही ना त्या भुतानं!! मी ऐकतच राहिलो...!! म्हणजे ते भुत होतं??? मला काही त्या मित्राने परत तीथे लगेच जायला दिलं नाही. पण पहाटे मी खरं काय ते पहायला त्या जाग्यावर परत गेलो , पाहतो तर तिथे कसलाच मागमूसही नव्हता...अशाही काही गोष्टी घडतात पण आपण जर देवावर पुर्ण श्रद्धा ठेवली आणि स्वत:वर विश्वास दृढ राखला तर कुठचीही वाईट शक्ती आपलं काहीच बिघडु शकत नाही. मी फौजमध्ये सेवा करत असल्याने त्या गोष्टीचा माझ्यावर काही फरक पडला नाही... पण एक गोष्ट खरी की ही अंधश्रद्धा, श्रद्धेनेच थोपवली जाऊ शकते.

काही प्रदेशात अजुनही डायन ही प्रथा थरकाप माजवणारी आहे, आपल्याच गावातील बायकांना जबरदस्तीने डायन म्हणजे एक प्रकारचं भुत बनवलं जातं आणि मग ती बाई आणि तिचं कुटुंब एकाकी गावाबाहेर आयुष्य कसंबसं जगतं. बंगालसारख्या राज्यात तर काळा जादु ही अत्यंत अघोरी पद्धत खुपच रुजू झालेली आहे. राजस्थानच्या सीमेवरील भागात तर काही गावं ही भुताटकीची गावं समजली जातात. काही ठिकाणी मुलं होत नसतील तर बळी दिले जातात. अशा प्रकारे आजचा समाज या अघोरी अंधश्रद्धेच्या जाळ्यात पुर्णपणे फसला गेलाय.

हे अंधश्रद्धेच प्रस्थान कुठेतरी थांबलं पाहिजे. माझ्यामते माणसाने निरागस भक्तिमार्गाचा अवलंब केल्यास आणि स्वतःच्या कर्तृत्वावर विश्वास ठेवुन आयुष्याचा परिपाठ चालवला तर श्रद्धा ही नक्कीच अंधश्रद्धेवर मात करेल. चला तर एक सुदृढ श्रद्धावान समाज घडवुया.....!

महेश आडेलकर, दिल्ली

श्रद्धा अंधश्रद्धा आणि जीवाचे मोल...!

गेल्याच आठवड्यात ढोल तांशा पथकातील, आठ ते चाळीस वयोगटांतील, जवळजवळ चाळीस निरपराध, एका चालकाच्या शॉर्टकट घेण्याच्या अविचारी निर्णयामुळे अपघातात सापडले. त्यातील चौदा दगावले. इतर रुग्ण व नातेवाईक संकटाशी सामना करताहेत.

माझ्या खास मैत्रिणीचा अठरा वर्षांचा पुतण्या हा अपघात होतांना जागा होता. कालच त्याच्या मणक्यावर शस्त्रक्रिया झाली. त्याला त्याच्या मित्रांच्या मृत्युबाबत काहीही कल्पना नाही. या कुटुंबातील सदस्यांसारखेच चाळीस जणांच्या परिचितांची, नातेवाईकांची अवस्था किती भयानक असेल.

एक तरुण मुलगा आईनं गाडीतून उतरवल्यामुळे या प्रसंगातून वाचला. इकडे तो मुलगा अपघातापूर्वी आईशी खूपचं भांडला. पण आज मात्र त्याच्या आईच्या श्रद्धेचं कौतुक होतंय.

नियतीने हा खेळ मांडला
जिंके कधी कां कुणी
अजबही दैवगतीची खेळी।

कधीकधी संकटे हात धुवून पाठी लागतात तेंव्हा देव तर आठवतोच पण मनही सैरभैर झालं की,अंधश्रद्धेचा आधार घेतो.

दोन वर्षांपूर्वी करोना काळांत याच मैत्रिणीचे यजमान एक महिन्यांवर निवृत्ती असतांना मृत्यूच्या दाढेतून शहाहत्तर दिवसांनी सही सलामत बाहेर आले, तेंव्हा माझ्या मैत्रिणीने डॉक्टरांमध्येच देव पाहिला, श्रद्धा ठेवली कारण डॉकटर प्रत्येक वेळी तिला धीर देत. त्यावेळी व आताही तिच्यातील संयमाला तोड नाही.त्या मुळे कुटुंबीयही आता संयमान धीराने परिस्थितीशी सामना करताहेत.

खूप जण अशा कठीण प्रसंगात आपल्याला फुकटचे सल्ले देतात. अंधश्रद्धेच्या आहारी जाण्याचा मार्ग सुचवतात. अशावेळी आपल्या मनाचा कौल, मनाचा आतला आवाज ओळखायला शिकलं पाहिजे. प्रसंगावधान ठेवल पाहिजे.

तीस वर्षांपूर्वी माझ्या वडिलांवर चुकीची शस्त्रक्रिया झाली,आणि त्यांना त्यानंतर वीस वर्षे अपंगत्व स्वीकारावं लागलं होतं पण त्याबाबत कधीही त्यांनी आक्रस्ताळेपणा केला नाही आम्हांला करू दिला नाही ,कारण त्यांच्या संस्कारात ते बसलं नाही इतके ते संयमी होते. आजही आईवडिलांचे संस्कार मनाला कुठल्याही अविचारांकडे वळू देतनाही.

कित्येकदा अविचार अंधश्रद्धेला खतपाणी घालायला प्रोत्साहित करतात परिणामी जीवावर बेतल्याचीही उदाहरणे समाजात पाहायला मिळतात.स्वबळावर, स्वकर्तृत्वावर, श्रद्धा ठेवून सकारात्मकतेने, श्रद्धेने काम केले तर फळ चांगलंच मिळतं.

सुप्रसिद्ध अभिनेते शरदपोंक्षे यांच्या आयुष्यात दोन वादळं आली, पहिलं 'नथुराम गोडसे' ची भूमिका मिळाली व 'दुसरं कर्करोग'झाला.इथे त्यांची हिम्मत,ऊर्जा, सकारात्मकता,कामी आली. सावरकरांच्या विचारांचा उत्तम पगडा त्यांच्या कर्तृत्वाचा भाग आहे.

आज अवतीभवती पाहिलं तर झटपट श्रीमंत किंवा विनाप्रयत्ने फळ मिळण्याच्या हव्यासापोटी अंधश्रद्धेचा मोह होतो आणि कर्जबाजारी झाल्यास आत्महत्येचा पर्याय स्वीकारला जातो परिणामी लाखमोलाचा जीव गमावला जातो.

यासाठी धीर धरी रे धिरापोटी
मिळती फळे रसाळ गोमटी।

हे तत्व अंगिकारले तर भविष्य उज्ज्वलचं असेल.

समता सावंत

झोपाळ्याचे हिंदोळे

माझ्या आजोळी, मामाच्या गावी गेल्यावर उन्हाळ्याच्या सुट्टीत आम्हाला चिंचा, बोरं, रायवळ आंबे खाण्यासाठी अगदी ऊत येई.दिवसभर ह्या फळझाडांखालीच आमचा कंपु बसलेला असे.या मेजवानी पुढे सर्व सुखे अगदीच तुच्छ वाटतं.

हौस म्हणून आम्हाला झोका घेण्यासाठी मामाच्या गड्याने डेरेदार आंब्याच्या झाडाला एक झोपाळा बैलाच्या कासऱ्याच्या दोरीचा वापर करून बांधून दिलेला असे.हा कासरा चांगलाच मजबूत असल्यामुळे न पडणयाची भिती ना तमा! खूप उंच उंच झोका घेतांना पक्षी झाल्याचा भास होई.दिवसभर तिथेच असल्यामुळे आमची दुपारच्या भोजनाची अंगत पंगतही तिथेच बसे.

असे ते सुवर्ण अक्षरांनी कोरलेले दिवस. आंब्याच्या झाडाच्या फांद्यावर बसून सुंदर सुस्वर गाणी, कविता म्हणणे हा छंद.मग आळीपाळीने झोके घेण्यासाठी लावलेले नंबर नि त्यातला टायमिंगचा खरेपणा अगदी वाखाणण्याजोगा असे.अगदी उन्हाळ्याच्या दिवसातही शितल छाया मिळत असे.दुपारी मामी कलिंगड खाण्यासाठी घरी बोलावत असे,त्याचा आस्वाद घेतला की परत रम्य ठिकाण म्हणजे आमचे लाडके आंब्याचे झाड!काय सांगायचे आता रात्री अगदी स्वप्न सुद्धा आंब्याच्या झाडाची नि झोकयाचीच.

अगदी बालपणापासून ते पदविके पर्यंत अनुभवलेला हा झोका आता मात्र तिथे नाही, आंब्याचे झाडही अगदी म्हातारे झालेले आहे.......पण त्या झाडाच्या सावलीत आता सुद्धा जेव्हा बसते तेव्हा झोका,ते प्रसंग सर्व काही आठवणी डोळ्यांसमोर आल्याशिवाय राहत नाही.

सुखदा सयाजीराव गोरड

बालजगत

आला उन्हाळा, तब्येत संभाळा!

कु. पुर्वा सचिन जगदाळे,
इयत्ता- सहावी.
जि. प. शाळा चंद्रनगर, ता. दापोली.

उन्हाळा म्हटलं की सर्वत्र एकदम कडक उन. उन्हाळ्यात आपल्याला खूप गरम होतो. उन्हाळ्यामध्ये पांढरे व सुती कपडे घातले पाहिजेत. जाड कपडे घालणे टाळले पाहिजे. जाड कपडे घातल्याने आपल्याला जो घाम येतो तो जीरत नाही. तसाच राहतो आणि घाम जर वाढला तर आपल्याला आजार होऊ शकतात.

आपण हिवाळ्यात जेवढे काही खातो ते आपल्याला पचते पण आपण जेवढे उन्हाळ्यात खातो ते आपल्याला पचत नाही. म्हणून आपल्याला उन्हाळ्यात हिवाळ्यात खातो त्यापेक्षा कमी खाल्ले पाहिजे. आपण जर जास्त खाल्ले तर ते आपल्याला पचणार नाही आणि जर आपल्याला काही पचले नाही तर आपल्याला पोटाचे विविध आजार होऊ शकतात. उन्हाळ्यात आपण जास्त प्रमाणात बाजारातील बूचबंद शीतपेये पितो. पण हे चुकीचे आहे. आपण आपण जास्त प्रमाणात रसवाली फळे खाल्ली पाहिजे. उदा. कलिंगड, करमरा यांसारखी. सरबत पिली पाहिजेत. उदा. लिंबू सरबत, वाळा सरबत, जांभूळ सरबत, काजू सरबत, कोकम सरबत इत्यादी.

उन्हाळ्यात जास्त प्रमाणात लहान मुलांनी घराबाहेर पडणे टाळले पाहिजे. दुपारी 12 ते 5 पर्यंत घरी राहिले पाहिजे. आपल्या शरीराचे तापमान 37°c एवढे राहिले पाहिजे. त्याच्यापेक्षा तापमान जर वाढले तर माणूस मरु पण शकतो. उन्हामध्ये बरीच माणसे मेलेली आहेत.उन्हाळ्यात झाडे कोमेजतात. जमिनीला भेगा पडतात. आपल्याला आपल्या शरीराचे तापमान जास्त होऊ नये याची काळजी घेतली पाहिजे. संध्याकाळी 5 च्या नंतरच घराबाहेर पडले पाहिजे. आतापर्यंत बरेचजण सांगून गेलेत, 'आला उन्हाळा,तब्येत सांभाळा!

घुसमट

गर्दी आहे अवतीभवती
रोज फिरते स्वत: भोवती
गुंतून रहाते या जगती
सांभाळते माझी नातीगोती

रंगून गेल्या कितीक राती
चंद्र चांदण्या प्रकाश देती
फुलून आली माझी धरती
चिवचिव सारे गाणे गाती

स्वप्नात घरी दारे नव्हती
इथे खोली खोली बंद होती
शब्द हवेत विरुन जाती
संवादाची इच्छाच नव्हती

संध्याछाया पसरत होती
घुसमट माझी होत होती
शोधत होते इथली माती
कुणी सांगावे भेटेल गोत्री

अशीच आली शाळा सोबती
आनंदाची मनात भरती
घट्ट पकडला हात हाती
हितगुज केले पूर्ण रात्री

चारुशीला देऊळकर

हितगुज

होते छोटुसे रोप
त्यावर इवली लता
नाजुक त्यांचे रुपडे
मोद होई पाहता.

नाते त्यांचे दृढ
विश्वास आपुलकीचे
वाढ होई रात्रंदिन
फुटले धुमारे स्नेहाचे.

रोपाचा झाला तरु
सांभाळी ती वेल
मुग्ध वेल नि तरु
मैत्रीचा सुंदर मेळ.

असे अबोल हितगुज
दोघांचे त्या होते
वेलीची असे गुंज
तरुवर पक्षीही होते.

पक्ष्यांची पिले सानुली
झोके घेती लतिकेचे
तरु खेळवी पिलांना
नाते हितगुज आपुलकीचे.

खगांचा सुखमय निवारा
वृक्ष आणि वल्लरीचा
कैक पिढ्यांचा हा घरोबा
त्यांच्या प्रेमाच्या हितगुजाचा.

असे जडले नाते परिमल
सुरक्षितता आणि स्नेहाचे
खगांसवे तरु नि लतिका
ऋणानुबंध जणू गतजन्मीचे.

हितगुजाचा हा मोहक मेळ
भूवर मी नयनांनी पाहिला
घेऊनी त्यांची चरणधुळ
दृढ मैत्रीचा वसा मी गिरविला.

सुखदा सयाजीराव गोरड

रूप

पाही देवाचिया रूप
रूप माझे बहरते
बहरते सारे जग
जग मला आकर्षिते

आकिर्षते जेव्हा नभ
नभ मोकळे हे झाले
झाले सगळे हे सुटे
सुटे कोडे भले भले

सारा जगी अंधकार
अंधकार पहाटेचा
पहाटेचा साज असा
असा मोद उत्साहाचा

परिसर शोभमय
शोभमय दिसे किती
किती हाच थाट जपू
जपू ज्याची असे गती

गती पुण्याची हो जेथे
जेथे वसे देव स्थान
स्थान वाटे त्याचे छान
छान गाऊ गुणगान

स्वाती नष्टे, सातारा

हितगुज

हेवेदावे विसंवादही
होतच राहतील
रोज नव्याने
तरीही हवे
हितगुज थोडे
दोन मनांना
सांधण्यासाठी!
येते मात करताही
संवादाने
विसंवादावर!
एखादे क्षणभराचे
प्रेमळ हितगुज
दूर करते
सारी किल्मिषे
आणि घडवते सुसंवाद
उज्वल भविष्यासाठी!

बाबू घाडीगांवकर

हे कृष्ण सखा
दे अक्षय्य पात्राचे दान मजला,
हेच मागणे तुझ्या पाशी
जे दिले होते तू पांडवांना. . .

मागेन माझ्या बळीसाठी
अक्षय्य धनधान्याचे वरदान,
न राहो त्यावर दुष्काळाचे संकट
न येवो अवकाळीचे थैमान. . .

मागेन आजच्या वसुंधरा दिनी
अक्षय्य सद्बुद्धी मानवाला,
पर्यावरणाचा समतोल राखूनी
संकल्प करू देत वसुंधरा रक्षणाचा. . .

मागेन अक्षय्य शक्ती माणुसकीची
जी आहे धर्म जाती पेक्षा मोठी,
घेऊनी गळाभेट एकमेकांची
पवित्र ईदच्या दिवशी ऐक्याची. . .

अक्षय्य राहो कृपा तुझी भगवंता
सुखी राहो बळीराजा,
पर्यावरणाचा समतोल राहुनी
गुण्या गोविंदाने टिकू दे असा एकोपा. . .

हे कृष्ण सखा
दे अक्षय्य पात्राचे दान मजला,
हेच मागणे तुझ्या पाशी
जे दिले होते तू पांडवांना. . .

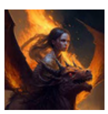

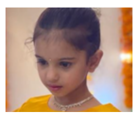

क्षमस्व

मागील **रविवार दिनांक १६ एप्रिल २०२३** रोजीच्या बालजगतच्या विभागामध्ये **'ड्रॅगन आणि लिली'** या गोष्टीचे आणि लेखकाचे नाव अनवधानाने चुकीचे लागले होते. या गोष्टीचे नाव**'ड्रॅगन आणि लिली'** असे आहे आणि ही गोष्ट **अस्मि केळकर, पुणे, ग्रीन एकडं, सहावी इयत्ता** हिने लिहिली आहे .

संपादक

या चित्रातला प्राणी शोधा

मार्ग दाखवा

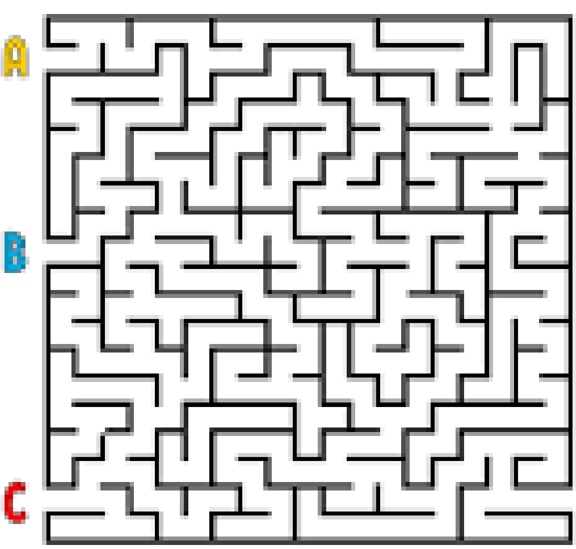

मुलांनो, वाट सापडत नाहीय शोधून देता का जरा?

विनोद

लग्नाला ५० वर्षे पूर्ण होणार म्हणून, पोरांनी पुन्हा लग्न करण्याचा घाट घातला.. त्यासाठी हॉल बुक करुन सगळं साग्रसंगीत करण्यासाठी लाखो रुपये खर्च करण्याचे योजीले. मी या गोष्टीला कडाडून विरोध केला नि म्हणालो, "लाखो रुपयांची उधळपट्टी करण्यापेक्षा तेच पैसे, माझ्या व हिच्या जॉईन्ट अकाउंटला टाका व वारस म्हणून नातवाचं नाव टाका!"

पण पोरं हट्टालाच पेटली होती, ऐकायच्या मनस्थितीत नव्हती. माझी कुचंबणा होत होती, ही मात्र शांत होती. अचानक सौ. म्हणाली, "५० वर्षांनंतर पुन्हा लग्न लावायचा घाट घालतच असाल तर माझी तयारी आहे, पण मी या माणसाशी पुन्हा लग्न करणार नाही!"
घरात पीनड्रॉप शांतता पसरली, माझा चेहरा बघण्यालायक झालेला, सर्वांच्याच लक्षात आले...विषय तिथंच संपला...

एकांतात वेळ मिळाल्यावर मी हिला विचारले, "खरंच तू नाही करणार माझ्याशी परत लग्न?"
ही म्हणाली: सात जन्म तुमच्यासारखा पती मिळु दे, म्हणून मी नवस केलेला, पण अनाठायी होणाऱ्या खर्चामुळे, तुमची होत असलेली कुचंबणा माझ्या लक्षात आली, म्हणून विषय मुळापासुन बंद करण्यासाठी 'मी तसं बोलले'."

मी सुखावुन म्हणालो,"म्हणजे अजुन ६ जन्म तु मला साथ देणार तर..."

सौ. :-- नाही ! हाच "सातवा जन्म" आहे...मोठा मिश्किल स्वभाव आहे...हिचा....
😂 😂

आजचा शोध.....☺

चित्रपटात साधे चुंबन दृष्य आले तरी गडबडीत चॅनेल बदलणारे एवढे लाजाळू लोक असलेला आपला भारत देश....... लोकसंख्येच्या बाबतीत कधी चीन च्या पुढे गेला...... हे कळलंच नाही...